Serie nouă
octombrie 2014
10 Ani
(CLIX)
36 pagini
10 lei

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Cornel Ţăranu - 80 de ani
Remember Richard Oschanitzky (I)
Eumenidele de Aurel Stroe
Festivalul "Dan Spătaru"
Toamna la Focşani
Jolt Kerestely omagiat de Fuego

În imagine:
Loredana,
foto: Gabi Hirit

Un fruct exotic

Liviu DĂNCEANU

Învăţământul muzical actual nu se deosebeşte, principial vorbind, de cel de acum două secole, arătându-se a fi acelaşi prizonier al educaţiei eminamente disciplinare, moştenită din moşi-strămoşi. Programele de învăţământ – locale, atomizate, mono-specializate – refuză reciclarea, în sensul globalizării, integralizării, pluri-perfecţionării, continuând să constituie întreprinderi pe cont propriu, ne permeabile şi ne compenetrabile.

Profesorul de pian, de exemplu, nu ştie sau ştie prea puţină armonie; cel de vioară bâjbâie în domeniul formelor; titularul cursului de polifonie ignoră stilistica sau estetica, astfel încât fiecare îşi vede de treaba lui, neglijându-se reciproc, anulând, deci, comunicarea şi, pe cale de consecinţă, demararea unui proiect transdisciplinar.

De pierdut au, evident, ucenicii într-ale artei sunetelor, cei care, graţie tipului de pedagogie individualistă, totodată indigestă, îşi multiplică inutil şi în mod artificial eforturile, aflându-se în imposibilitatea de a surprinde fenomenul sonor în totalitatea lui.

Persistenţa acestei anomalii ţine de mai mulţi factor, care împiedică amorsarea unui numitor comun capabil să polarizeze aspectele cunoaşterii generale şi de specialitate:

1) mentalitatea vetustă, păguboasă exprimată prin cantonarea în direcţia propusă încă de la mijlocul veacului 19 de către Auguste Comte, cel care lansa o viziune disciplinară, axată pe segmentarea învăţământului în obiecte de studiu autonome, clar delimitate, direcţie ce se dovedeşte în prezent defectivă, precară în raport cu provocările unei societăţi preocupată mai mult să înţeleagă decât să ştie;

2) comoditatea şi indiferenţa dascălilor, reprezentată de lipsa ambiţiei de a ameliora metabolismul disciplinei pe care o predau întru interacţionarea cu alte discipline tangente sau complementare;

3) pregătirea fragmentară, unilaterală a personalului didactic, pregătire menită pe de o parte să stopeze proiecţia inter-disciplinară a învăţământului muzical şi, pe de altă parte, să limiteze accesul informaţiei la nivelul particularului şi al dogmaticului;

4) mefienţa profesorilor faţă de o reformă ce se opune profilării excesive, dar care stimulează convocarea diverselor domenii de studiu şi asamblarea lor în entităţi cuprinzătoare, fapt datorită căruia ar putea să le submineze poziţiile, privilegiile şi chiar resursele materiale.

Menţinerea sistemului actual atrage riscuri imense. În primul rând ratarea unor valenţe efectiv creatoare ale învăţământulu muzical.

În al doilea rând formarea unor specialişti ce vor traversa tunelul strâmt şi întunecos al propriilor lor calificări.

În sfârşit, atrofierea, în rândul tinerilor artişti, a plăcerii de a sesiza esenţialul, altfel spus, lucrurile cu adevărat importante.

O plăcere care astăzi are, din păcate, gustul unui fruct exotic.

DIN SUMAR

Cornel Ţăranu - 80 2-5
Remember R. Oschanitzky (I) 6-7
Lansare discografică la Radio 7
Scena lirică 8-9
Cutia Pandorei 10
Eumenidele de A. Stroe 11
Punctul pe j... azz 14-15
Festivalul "Dan Spătaru" 16-21
Niciodată toamna... 22-23
Opera Comică pentru Copii 24
J. Kerestely omagiat de Fuego 25
Loredana 26
Sărbători la Galaţi 28-29
Concerte/ Festivaluri 31-32
Femina 35

Aniversări - Cornel Ţăranu la 80 de ani

Mirela MERCEAN-ŢÂRC

Ce-a de-a 48-a ediţie a Toamnei Muzicale Clujene a avut ca emblemă artistică comemorarea şi aniversarea a două personalităţi ale muzicii româneşti: Ştefan Ruha, violonist şi profesor de talie mondială de la a cărui trecere în nefiinţă se împlinesc 10 ani, şi compozitorul, profesorul şi academicianul Cornel Ţăranu, care împlineşte 80 de ani de prolifică activitate interpretativă şi de creaţie muzicală.

Concertele omagiale au întrunit un număr important de artişti în a căror repertoriu şi expresie muzicală s-au inserat gânduri, amintiri, reflecţii şi reflexii asupra personalităţii celor comemoraţi sau celebraţi. O sărbătoare muzicală care, în cele trei săptămâni de "festin cultural" a oferit publicului clujean o paletă largă de reprezentări ale artei muzicale: patru concerte simfonice şi vocal-simfonice, un concert al Orchestrei de Cameră, un

concert de jazz, cursuri de măiestrie gratuite, precum şi recitaluri din secţiunile festivalului: *Panoramic Componistic Contemporan* şi *Serate Camerale.* Dintre acestea, concertul de deschidere din 3 noiembrie, concertul Orchestrei de Cameră a Filarmonicii de Stat „Transilvania" din data de 14 octombrie şi recitalul susţinut de Cvartetul Transilvan, alături de pianistul Csíky Boldizsár pe 23 octombrie, au fost realizate *in memoriam Ştefan Ruha,* al cărui spirit artistic a fost evocat şi invocat de către artiştii implicaţi, poate prin atingerea acelui înalt standard artistic interpretativ cu care violonistul trăieşte în amintirea noastră şi a celor care l-au ascultat, prin neasemuita sonoritate a viorii, caldă, aureolată de o expresivitate patetic-dramatică cu care entuziasma publicul la fiecare concert.

Maestrul Cornel Ţăranu fost înconjurat în cea de-a 80-a toamnă a vieţii, de discipoli, admiratori, prieteni, colaboratori, foşti şi actuali studenţi, familie şi colegi de breaslă, fiind sărbătorit artistic prin audiţii şi prime audiţii ale lucrărilor sale.

Concertul aniversar din 5 octombrie a reunit două ansambluri de prestigiu, corul Filarmonicii Transilvania dirijat de Cornel Groza, şi ansamblul Ars Nova avându-l la pupitru pe maestrul aniversat alături de care s-a aflat şi actorul Anton Tauf. "Cele trei coruri a cappella" două pe versurile sonetelor lui Mihai Eminescu: *Căci eterne sunt ale lumii toate, Cu mâine zilele-ţi adaogi* şi *Despre timp* de Matei Călinescu, constituie un triptic compus pentru Corul Filarmonicii Transilvania, în care meditaţia filosofică asupra timpului, efemerităţii şi eternităţii rezonează cu lirismul sobru al muzicii, reflexie a nobleţii gândului şi gestului compoziţional. Interpretarea corală de excepţie a revelat o scriitură polifonic imitativă şi liberă, în care unisonul devine o expresie a singurătăţii ascetice, iar dialogurile concepute într-un limbaj modal-diatonic consună cu imaginea corului antic, cu tânguirea melopeică ori cu limpezimile apolinice ale semnificaţiilor versurilor cărora actorul Anton Tauf le-a dat viaţă într-o rostire dramatică expresiv nuanţată. Corul final, interpretat în primă audiţie absolută reprezintă o concluzie "postmodernă" în care compozitorul, păstrând unitatea expresiei tripticului dă viaţă, prin reflectări multiple unisonice, eterofonice, antifonice ale materiei muzicale, prin efecte de parlando, glissando, printr-o expresie din ce în ce mai întunecată, stinsă, "labirintului de oglinzi" "trandafirului alb risipindu-şi petalele într-o adiere de vânt, ca şi cutremurului unui gând".

În cea de-a doua parte a concertului, prima audiţie absolută a oratoriului dramatic *Lăutarul* a adus alături de Ansamblul Ars Nova şi de mentorul ei, maestrul Cornel Ţăranu, pe tenorul Tiberius Simu în rolul lui Bănică, pe baritonul Cristian Hodrea în rolul lui Cezar Bolliac şi pe actorul Anton Tauf în rolul naratorului şi a boierului Medeleogru. Personajul principal al acestei lucrări este un violinist virtuoz ţigan, Bănică, ce a luat lecţii de la Ludovic Wiest, dar era rob pe moşia unui boier beţiv şi trândav care-l trata ca pe o slugă. Povestea este preluată dintr-un roman neterminat al lui Camil Petrescu, în care se evocă personalitatea lui Nicolae Bălcescu. Publicul a putut audia *live* vocea lui Camil Petrescu citind un fragment din capitolul Bănică *şi Postelnicul Medeleogru - Capriccio.* Înveşmântarea muzicală păstrează culoarea şi parfumul sonor al vremii, prin îmbinări şi alternări ale interludiilor şi comentariilor instrumentale concepute în limbajul de avangardă propriu stilului compozitorului, cu elemente

preluate din folclorul urban de inspirație orientală - din cântecele lui Anton Pann, sau din peşrevurile lui Dimitrie Cantemir - , toate îmbibate de sonoritățile şi atmosfera "romanțioasă" a muzicii saloanelor

Corul Filarmonicii din Cluj

secolului XIX. Eterogenitatea mijloacelor de expresie conferă materiei sonore o simbolistică în care predomină deopotrivă pitorescul şi savoarea exotică, absurdul şi grotescul, candoarea şi tragismul. Tenorul Tiberius Simu a etalat în aria sa pe stihurile lui Anton Pann, "Cată Doamne…" cu care se deschide lucrarea, un timbru cald, strălucitor perfect integrat expresiei patetice şi liniei vocale colorate cu elemente orientale, apogiaturi şi ornamente. Asociația literară a tinerilor intelectuali a fost evocată prin aluzii sonore la romanță rusească ori nocturnele chopiniene, uşor parodiate prin deformare cromatică. Pentru a se putea strânge bani pentru răscumpărare, Bănică este prezentat societății de către Dimitrie Florescu şi invitat să "execute" câteva Capricii de Paganini (citat de pe bandă). Apoi ia cuvântul Cezar Bolliac evocat muzical de baritonul Cristian Hodrea a cărui arie " Cântă robul pe a lui vioară…." a fost interpretată cu înflăcărarea şi emfaza cerute de rol precum şi în spiritul inflexiunilor de baladă populară pe care compozitorul le-a presărat în această arie. Au rămas în memorie comentariile muzicale ironic-groteşti prin glissando lento la flaute şi oboaie ce caricaturizează figura boierului, citatele-simbol " *Eu sunt Barbu Lăutaru*, leit motivul tristeții şi ruşinii țiganului rob intonate de flaut vibrafon şi pian preparat.

Orchestra Filarmonicii Transilvania a interpretat în data de 10 octombrie, sub bagheta renumitului dirijor Horia Andreescu, ciclul de lieduri *Cetini negre* cu care compozitorul Cornel Țăranu a debutat în aprilie, 1958. Cutezanța tânărului compozitor de a aborda versurile " mistico-religioase" ale unui poet-filosof idealist nu a trecut nesancționată de către autoritățile comuniste ale vremii. Astfel lucrarea a fost interzisă, cronica lui Ilie Balea a fost imediat scoasă de la tipar iar autorul a primit critici în presă fiind dat ca exemplu negativ în şedințe, timp de doi ani. Se pare însă că a deranjat nu numai opțiunea literară ci şi valoarea compozițiilor. Cele trei poeme tălmăcite muzical reflectă o empatie sonoră, ideatică şi imagistică cu semnificațiile profunde ale poemelor printr-o materie muzicală ce emană o vibrație specială, o atmosferă nocturnă, expresionistă cu parfum arhaic românesc, cu subtilități coloristice şi sugestii timbrale rafinate. *Semnal de toamnă*, conceput într-un modalism diatonic cu colorări melismatice, orientale a fost exprimat de protagonistul serii, Tiberius Simu prin lirismul cald, învăluitor al timbrului său vocal într-o frazare inteligentă, frumos arcuită dinamic. *Interludiul* şi *Noapte extatică* - celelalte două lieduri ale tripticului -, au revelat o lume sonoră cu subtilități neoimpresioniste în care timbrurile harpei şi a flautului, a percuției şi al vocii aflate în registrul expresiv al recitativului rubatizat, precum şi momentele de pulsație ostinată discretă, au conturat semantic metafora îngemănată a imaginii muzical-poetice.

În partea a doua a concertului, *Rapsodia pe o temă de Paganini* de Rahmaninov, a avut-o ca protagonistă pe pianista de 24 de ani Aurelia Vişovean care în pofida tinereții sale deține un portofoliu concertistic național şi internațional important. Interpretarea celor 24 de variațiuni create de Rahmaninov s-a situat la cote maxime ale expresivității muzicale. Cu o stăpânire perfectă a tehnicii pianistice, interpreta a impresionat prin uşurința cu care a surmontat cele mai dificile pasaje de virtuozitate, prin dantelării, perlaturi şi filigranuri sonore în variațiunile cu scriitură figurativă de agilitate precum şi în cadența şi variațiunile finale. Au impresionat sunetul rotund şi robust din variațiunile 4 şi 5, sensibil, cu metamorfoze coloristice rafinate în variațiunile lente (9,10) sau în superba " poveste de iubire" creată în variațiunea 15 în care "pauzele retorice" şi frumusețea extatică a frazării au "tăiat respirația" ascultătorilor. Alte atribute demne de amintit ale acestei versiuni interpretative ar fi, gradații culmi-native şi echilibre sonore dozate măiestrit, polifonii latente inteligent subliniate, o retorică discursivă având o logică muzicală de cristal, siguranță naturalețe, abundență de talent bine strunit în albia expresivității şi emoției artistice.

Cu Suita *Carmen* de Bizet - maestrul Horia Andreescu a "călăuzit" orchestra Filarmonicii Transilvania pe tărâmurile exotice ale expresiei simfonice create de compozitorul rus pe baza celebrei opere. Am admirat sonoritățile subtile de un pianissimo ireal din *Introducere* sau din *Adagio*, explozia de energie din dansul al doilea, coloristica interesantă a primului *Intermezzo* avându-i ca protagonişti pe percuționiştii orchestrei precum şi simplitatea fermecătoare a ariilor citate (*La jolie fille* din Arleziana),în general măiestria artistică cu care orchestra a răspuns gestului dirijoral şi intențiilor expresive oferindu-le ascultătoriulor un regal simfonic.

Sărbătorirea maestrului Cornel Țăranu a avut ca punct terminus un inedit portret de grup *ad honorem Magistri,* prezentat în 19 octombrie de profesorul şi compozitorul Adrian Pop, el însuşi o ramură a solidului "arbore al creației muzicale" crescut în fertilul sol al tradiției şcolii componistice transilvane. Prima piesă a fost *Sonata-poem* pentru violoncel şi pian de Cornel Țăranu, o lucrare din

prima perioadă de creație în care se întrevăd contururi enesciene dar şi intonații modale ce confirmă sentimentul apartenenței la o lirism cantonat în paradigmele expresivității cântecului de dor şi jale. Violoncelista Diana Canteşanu a conferit lucrării "carnația" unui sunet plin, consistent, o tehnică bună incluzând efectele de pizzicato şi flageolette, fiind secondată de comentariile pianistice ce au contrabalansat prin dramatismul conflictual, lirismul senzual al violoncelului creând un duo închegat în care volumele sonore au fost inteligent şi expresiv construite.

Adrian Pop a creat *Tempi* pentru contrabass solo în 1976, lucrare începută în perioada studiilor la clasa de compoziție a lui S. Toduță care au continuat, în urma pensionării acestuia, la clasa Cornel Țăranu. Lucrarea are ca idée centrală contrastul dintre mai multe regiuni de tempo. Contrabasistul Gyorgy Robert a interpretat cu brio acestă lucrare ce conține elemente de teatru instrumental şi debutează simbolic cu pulsul inimii, înregistrat pe bandă, element care se constituie ca refren şi repriză. Diferitele contraste de mişcare sunt asociate unor modalități de atac: alert-staccato, lent-glissando, flageolete, alte articulații, pizzicato, spicato, tremolo, coarde duble, subliniind ideea de subiectivitate a percepției temporale a mişcării..

Horia Andreescu

Piesa de concert pentru vibrafon de Peter Szegö, se regăseşte în registrul de exprimare al avangardei exploatând sonoritățile speciale ale vibrafonului în contrast sonor dinamic etalând deopotrivă fragilitatea rezonanței sunetului şi stridența atacurilor. Atmosferă: celestă, a liniştii şi serenității este frecvent întreruptă de scurte secvențe dinamice, contrastante, fulgurante, mozaicate la extrem: citate scurte din jocuri sau cântece de copii, ostinato-uri abreviate, oscilații melodice secvențate într-un discurs muzical energic şi condensat în evenimente sonore. Un univers sonor căruia percuționistul Emil Simion i-a dat viață într-o interpretare de referință.

Cristian Bence-Muk a preferat să incripteze numele maetrului într-un material muzical conceput într-un dialect de semnalizare şi comunicare special: *Morse Dedication pentru vioară şi pian* avându-i ca protagonişti pe concert maestrul Paul Sârbu şi pe pianista Marta Cârlejan. Discursul muzical furtunos, a exprimat o energie intensă în care parametrul stilistic de Toccata este prezent în accente asimetrice, ritmuri complexe, bătăi de palme şi picioare. Folosirea efectelor în toate registrele instrumentelor soliste şi intensificarea parametrului ritmic duce la dezintegrarea totală a discursului melodic. Aplauze întreite se cuvin interpreților pentru sincronizarea perfectă a duetului.

Răzvan Matea a compus *Spheres pentru flaut, pian, beatboxer, bandă* şi *dansator,* completând imaginea generației de compozitori postmoderni prin realizarea unei lucrări de tip multimedia, care penetrează zona muzicii culte împrumutând elemente spectaculare din muzica de divertisment: beatboxing, street danse, ground sonor electronic, realizând o polifonie de genuri şi stiluri ce se suprapun eclectic dar spectaculos. Artiştii interpreți, Mara Pop pian, Flavia Herdlicka flaut, Sergiu Homone beatboxer şi Cristian Băican dansator, au etalat un discurs polistilistic impregnat cu elemente de jazz, cu motive muzicale în limbaj cult de avangardă, cu scurte momente repertitive în stil minimalist şi improvizație coregrafică, într-un ostinato ritmic realizat de grundul sonor al beatboxerului şi al benzii. Aşadar, un moment spectacular în care am simțit totuşi lipsa unui ecleraj corespunzător atmosferei, ce însă nu exclude posibilitatea de a completa reprezentațiile ce vor veni.

Lucrarea *Transfigurare* compusă de Dan Variu a avut prima audiție la Festivalul George Enescu, fiind interpretată impecabil în concertul omagial de: Radu Dunca vioară I, Simon Csongor vioara II, Andrei Pintea violă şi Mihai Barbul violoncel. Aşadar un cvartet programatic, ce pune la încercare tehnica de coordonare dinamică şi timbrală a oricărui ansamblu, în condițiile unor expresii de o fragilitate extremă a sonorității în pianissimo, cu care debutează lucrarea. Unisonul, trisonul, tetrasonul crează sfere sonore care se ivesc şi dispar se dezintegrează şi apoi se reintegrează într-un flux sonor perpetuu, static din punct de vedere dramaturgic, un continuum în care sunetul unic simbolizând esența pare a conține în sine potențialul haosului, o continuă pendulare între linişte şi dinamism, un joc de-a temporalitatea între static şi dinamic, între evolutiv şi nonevolutiv, realizat prin tehnici minimal-repetitive, ce oglindesc poate, starea de grație enunțată în titlul lucrării.

Gabriel Mălăncioiu, a venit din Timişoara alături de violonista Cristina Constantin pentru a prezenta lucrarea *Omagiu lui Enescu* pentru vioară solo, concepută într-un limbaj abstract cu aluzii intonaționale la tehnicile şi limbajul enescian. Varianta interpretativă s-a situat în registrul expresiv al sensibilității şi meditației.

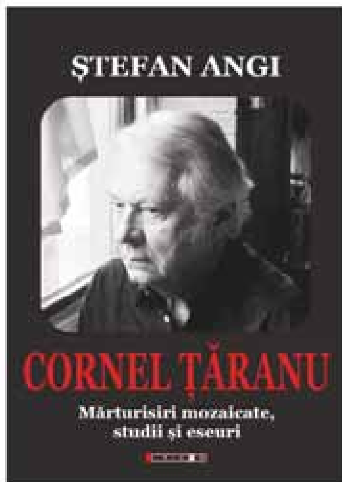
Xibalba reprezintă în mitologia maya, Lumea de Dincolo. Tiberiu Herdlicska a imaginat acestă lume într-o atmosferă sonoră în care flautul, Flavia Herdlicska, este personajul principal alături de Diana Dava Barb la pian preparat, un duo a cărui intepretare pare a fi recreat o invocație ancestrală prin: clustere glissandouri pe coardele pianului în registrul grav, dialoguri rubatizate, ritmuri ostinate asimetrice, efecte stranii, şuierături, tânguiri Imaginea finală este de o serenitate celestă, punctată de efectele sifflante, înfricoşătoare ale flautului creând un tablou fantastic, atrăgător şi terifiant în egală măsură..

În pauza concertului profesorul Ştefan Angi a lansat " cartea de dar" intitulată " Cornel *Țăranu- Mărturisiri mozaicate, studii şi eseuri*" editată de Eikon, concepută în două părți: "pe de o parte confesiuni biografice, citate mozaicate din condeiul maestrului, fragmente de interviuri conținând mărturisirile sale asupra celor mai importante etape parcurse până acum, şi bineînțeles, evocarea amintirilor despre creațiile sale compuse în aceste perioade. Pe de altă parte, figurează studii şi eseuri ale autorului acestui volum, scrise de-a lungul deceniilor, privind viața şi activitatea lui Cornel Țăranu.."

LANSARE DE CARTE

Invitați:

Cornel Țăranu
Pavel Puşcaş
Gabriel Banciu
Ştefan Angi
Vasile G. Dâncu

Duminică, 19 octombrie 2014, ora 11.00, în timpul pauzei Concertului *ad honorem Magistri Cornel Țăranu*, Studioul de concerte al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima", str. I.C. Brătianu nr. 25.

(Ştefan Angi) Cartea a fost prezentată de doi esteticieni de marcă: prof. univ dr. Gabriel Banciu şi prof. univ. dr. Puşcaş Tiberiu.

Partea a doua a concertului a fost reprezentată de şase ipostaze compoziționale abreviate, create la "comanda" inițiatorului şi amfitrionului sărbătorii, Adrian Pop, interpretate de una dintre cele mai strălucite formații camerale tinere, Trio Axis Mundi, alcătuită din Radu Dunca vioară, Aurel Băcan clarinet şi Eva Butean pian.

TocCaTa brevissima de Şerban Marcu este construită pornind de la inițialele numelui maestrului, pentru ca prin metamorfoze ritmico-melodice ostinate extrem de rapide şi dificil de sincronizat să coaguleze o melodie surpriză- *Happy Birthday to you*, configurând o glumă muzicală de mare efect la public.

Iulia Cibişescu s-a aflat într-o altă zonă de expresie, de tip avangardist, cu lucrarea sa intitulată *Plus Infinit.* Debutând furtunos în prima parte, expresia devine burlescă în cea de-a doua secțiune suprapunând mai multe straturi sonore cu semnificații diferite, pentru ca în cea de-a treia "scenă" disoluția discursivității trioului să mute "reflectoarele" pe solistica clarinetului într-un glissando şi un continuum sonor eterat.

Tudor Feraru şi-a intitulat "portretul omagial" *Con Tenerezza,* realizând un discurs izomorf, figurativ ca un "perpetuum sonor" ce trece de la un instrument la altul, de la un registru la altul, o muzica a cărei repetitivitate creează o senzație de *ad infinitum* şi conține în acelaşi timp o prospețime energetică întreruptă brusc, de tăcerea generală, fără o strategie conclusivă (un posibil mesaj încriptat sau o *neverending story?*).

Dora Cojocaru în piesa sa *Mnemosyne*, rememorează anumite teme, motive din creația compozitorului semnificative pentru compozitoare. Ca întotdeauna, amprenta sa stilistică este puternică şi profundă conținând contraste şi variații ale unor materiale prelucrate măiestrit prin subtilități şi gesturi discursive-retorice de mare rafinament.

Ghirlande en resonance semnată de Ionică Pop este o evidentă aluzie la celebra lucrare a maestrului folosind în contrapartidă un discurs ce frizează "absurdul " prin elemente de teatru muzical, satirice. Interpreții vorbesc, gesticulează rostesc cuvinte ce semnifică pierderea, disoluția sensului, o oboseală evidentă a intrumentelor – personaje care se tânguie, se vaită, vioara care se dogeşte, se dezacordează -; toate acestea pot reprezenta o lume în derivă din care autoironia nu lipseşte.

În încheierea portretului de grup Ciprian Pop recurge la rândul

Axis Mundi

său la "invocarea" unei zeități, de data aceasta traco-dacă, numită *Kondaon.* Printr-un discurs ostinat energic, conținând elemente modale şi ritmuri cu valoare arhetipală, prelucrate variațional cu bun gust într-un joc metamorfic tonic, dinamic, compozitorul construieşte o culminație şi un final spectaculos ce a asigurat penetranță şi receptivitate maximă acestui portret de grup în integralitatea sa şi în eterogenitatea sa expresivă.

În ceea ce priveşte performanța interpretativă a artiştilor trioului Axis Mundi, se impun două atribute esențiale: virtuozitate şi expresivitate la superlativ

Repriza concertului, cu *Secvențe* de Cornel Țăranu a fost realizată de către orchestra de coarde *Diletto musicale* condusă de violonista Melinda Beres şi dirijată de Matei Pop. Realuarea acestei lucrări - prima audiție a avut loc în 1961- stă simbolic sub semnul tinereții revelând un lirism intens şi patosul unui discurs orchestral ce are la bază tipologia recitativului doinit şi a ostinato-ului dansant. Scriitura în stretti, asimetriile ritmice, "aulodiile" prevesteau limbajul marilor simfonii.

O aniversare prolifică în creativitate, cu irizații multiple către toate zonele expresiei spiritului contemporan reflectat în muzică, căruia maestrul Cornel Țăranu i-a dat aripi atât în creațiile proprii cât, mai ales în cea a discipolilor de-a lungul acestui festival dar mai ales de-a lungul întregii sale vieți dedicate muzicii. La mulți ani stimate maestre!

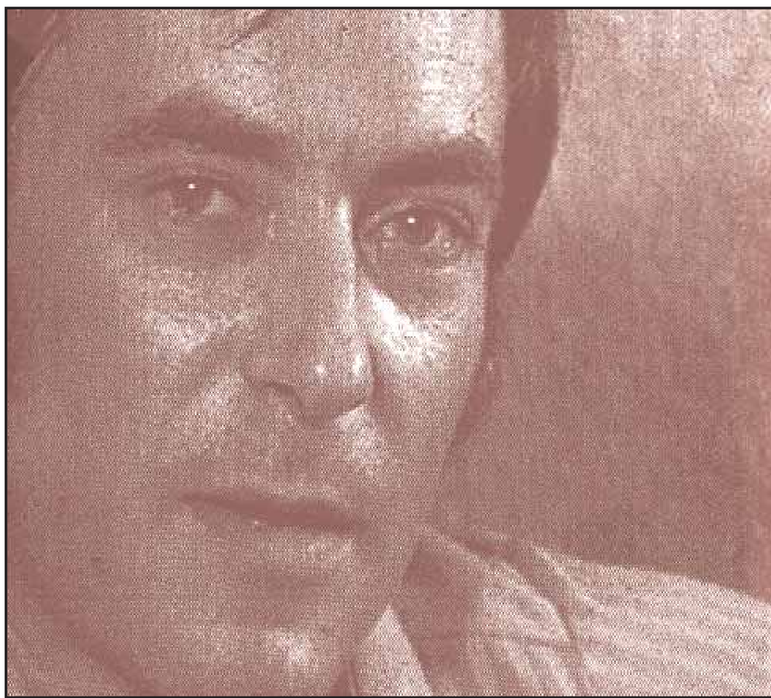
Pagini de
Mirela MERCEAN-ȚÂRC

Remember RICHARD OSCHANITZKY (1939–1979)

Alex VASILIU

Despre Richard Oschanitzky se cuvine să vorbim mai mult în 2014, când ar fi împlinit şapte decenii şi jumătate de viaţă, când s-au adunat trei decenii şi jumătate de când s-a stins.

Stăruie în mintea multor muzicieni români imaginea singulară a lui Richard Oschanitzky, cel împătimit de jazz - compozitorul, aranjorul, pianistul, vibrafonistul, conducătorul de formaţii. Timp de aproape 20 de ani, aşa a fost vizibil. Deşi în perioada studiilor la clasa de

compoziţie a lui Mihail Jora de la Conservatorul bucureştean (1955-1959) a cucerit admiraţia şi respectul colegilor, a profesorilor pentru că era un excelent cititor de partituri la prima vedere, oricât de dificile ar fi fost (partituri de orchestră!), pentru că stăpânea tehnici de scriitură “din vechime” şi din vremea lui. Dealtfel, ca elev la Liceul de cultură generală “Nicolaus Lenau” din Timişoara, nu la Liceul de muzică, Oschanitzky scrisese *Două romanţe pentru voce şi pian* pe versuri de Heinrich Heine, *Două lieduri pentru mezzo şi pian*, *Bolero pentru vioară şi pian*, un *Cântec pentru republică* (cor mixt şi pian, pe text propriu), iar *Missa în fa minor* i-a fost cântată în 1955 în Domul din Timişoara, el susţinând partea de orgă. Secţiunea “Gloria” a convins comisia Conservatorului să-l admită pe primul loc.

În tinereţe scutier al modernismului (deplin înţeles ca urmare a studiilor la Conservatorul din Leipzig), mai tîrziu iritat, uneori, de anumite îndrăzneli găsite în partiturile studenţilor săi, Mihail Jora admira la Oschanitzky însuşirea fără reproş a tehnicii bachiene de compoziţie, preferinţa pentru scriitura din spaţiul german. La rândul său, Oschanitzky împărtăşea concepţia maestrului, ce privilegia claritatea, eficacitatea ideilor şi a exprimării muzicale, pe toate palierele. În plus, la fel de important, preţuirea folclorului arhaic, infinit de generos în idei pentru un compozitor. Oschanitzky mai avea o calitate, foarte rară: improviza la pian în orice stil. Cu o uşurinţă, cu o virtuozitate a ideilor şi a cântului instrumental ce îi asiguraseră statutul de vedetă printre colegii adunaţi în timpul pauzelor dintre cursuri, să-l asculte.

O lungă serie de partituri argumentează conştinciozitatea, puterea de muncă, talentul, ştiinţa de care a dat dovadă Richard Oschanitzky în timpul studiilor la Conservator. Notez aici câteva titluri: *Missa Brevis*, *Seara* – lied pentru voce şi pian (1956), *Pentru tine, Republică* – cantată pentru cor şi orchestră (1957), *Cântarea iubirii* – şapte cântece pentru bariton/mezzosoprană şi orchestră de cameră (1957-1958), miniaturi pentru pian, *Cinci coruri pe texte în limba germană*, *Odă patriei mele* – cantată pentru cor şi pian (1957), *Uvertură la o comedie* (1959). Cele două distincţii importante: premiul I la Concursul de lucrări vocal-simfonice organizat la aniversarea unui deceniu de la proclamarea republicii, şi singura bursă “Enescu” acordată în 1959 pentru “Cântarea iubirii” au fost recunoaşteri oficiale suficiente să paveze drumul spre succes al compozitorului Richard Oschanitzky.

Dar curajul şi inconştienţa vârstei de 20 de ani l-au împins să accepte invitaţia de a cânta jazz la ambasada Egiptului în seara de Revelion 1958-1959. În acea epocă, românilor le era interzis să aibă relaţii cu cetăţeni şi cu instituţii din străinătate. A fost, oricum, o epocă foarte dificilă din punct de vedere ideologic, un moment în care autorităţile comuniste au dovedit inflexibilitate faţă de oricine se manifesta dincolo de rigorile politice. La 13 mai 1959, Richard Oschanitzky a fost exclus din Conservator în cadrul unei şedinţe publice. Mulţi studenţi de la alte instituţii de artă au trecut prin aceleaşi încercări. Dintre muzicieni, trebuie menţionaţi compozitorii Ştefan Zorzor şi Anton Zeman, pianiştii George Rodi Foca şi Eugen Ciceu, violonistul Vladimir Cosma. Toţi au devenit, ulterior, nume importante ale muzicii româneşti şi internaţionale.

Pentru a se întreţine, Richard Oschanitzky a lucrat intens ca pianist în formaţii angajate în cele mai luxoase hoteluri din Bucureşti (Lido şi Ambasador). Abia după excluderea din Conservator el a dovedit că în afara cunoaşterii şi practicării tehnicilor de compoziţie

acreditate de istoria muzicii academice, şi-a însuşit rapid toate stilurile muzicii de divertisment cultivate în anii '60. De parcă toată cultura, ştiinţa de carte, talentul componistic şi de pianist nu ar fi fost deajuns, Oschanitzky mai avea o calitate: scria aranjamente şi orchestraţii, compunea lucrări originale uimitor de rapid. De aceea a fost solicitat de Casa de discuri Electrecord", de Radio şi Televiziune, de teatre din Bucureşti, Braşov, Sibiu, Arad, de studiourile cinematografice "Animafilm" şi "Sahia". Numai în perioada 1961-1966 a semnat aproape 1000 de aranjamente şi orchestraţii (pe care le-am identificat conform agendelor personale, mărturisirilor unor interpreţi şi compozitori, avizelor de plată emise de Uniunea Compozitorilor).

Fără a fi cu adevărat interesat de muzica uşoară, Oschanitzky a respectat ideile fiecărui compozitor (român sau străin), inventând mereu cele mai frumoase, mai expresive, uneori mai îndrăzneţe formule armonice, ritmice şi timbrale, plasând multe teme oferite de autori cunoscuţi în categoria capodoperelor genului, sau conferindu-le statut-ul superior, de *lied*. Cu atât mai mult se poate vorbi despre acest gen în cazul compoziţiilor sale. Nu sunt multe, dar fiecare este o bijuterie. Lista completă nu poate fi reprodusă aici, însă trebuie menţionate "De ce pari trist", "Jucăriile", "Concert de toamnă", seria de bossanove "Umbra", "Când ai plecat", "Song", "Un mic cuvânt", "Un vis", "Noi doi".

Richard Oschanitzky a fost al doilea muzician român care a înţeles ce posibilităţi oferă folclorul pentru ca jazz-ul european şi din alte zone etno-culturale să nu fie doar o copie a modelelor americane. Spre deosebire de Jancy Körössy, orientat spre tradiţia românească urbană reprezentată de tarafuri, Oschanitzky s-a simţit atras în special de tradiţia arhaică. Explicaţia constă în deschiderea sa spirituală, curiozitatea, îndrăzneala de a inocula fluxului muzical propriu formule melodice, ritmuri, sonorităţi inedite pentru publicul din România şi din străinătate. Concepţie ce i-a fost confirmată în timpul studiilor la Conservator de prestigiosul compozitor şi profesor Mihail Jora. Trei etape au marcat evoluţia relaţiei folclor-jazz în accepţia lui Richard Oschanitzky:

1. alegerea, ca temă, a unei melodii româneşti cunoscută, pentru care a scris aranjamente şi a improvizat în stil jazzistic modern american
2. inventarea unui motiv sau fraze melodice în stil tradiţional şi dezvoltarea acesteia în manieră freejazz (ca mod de aranjament pentru combo/bigband şi cânt solistic spontan)
3. succesiunea/ suprapunerea motivelor melodico-ritmice reprezentând folclorul balcanic, japonez, indian, valsul vienez într-un adevărat "concert al lumii", cum l-a numit Oschanitzky însuşi în 1979 (Timişoara), un la fel de adevărat şi incitant "neobabelism muzical", după formula inedită dar inspirată a lui Dan Dediu (2014, Iaşi).

Astfel a înflorit în anii 1967-1970 o altă ramură a jazz-ului românesc încadrabilă stilului etno-jazz, fenomen sincron cu experimentele şi reuşitele unor

muzicieni din Polonia (Krzysztof Komeda), Azerbadjan (Vagif Mustafa Zadeh) şi America de Nord ("Art Ensemble of Chigago").

Cele două concepţii reprezentând lumi spirituale aparent antagoniste (clasic-europeană, predeterminată şi jazzistică, spontană) au fost deseori reconciliate de Richard Oschanitzky în diferite moduri. Mai întâi în miniaturi, din punct de vedere al concentrării ideilor muzicale, numărului restrâns de interpreţi şi duratei mici a lucrărilor. Preluând modelul impus în perioada 1953-1964 de "Modern Jazz Quartet", de trio-ul Jacques Loussier şi de cvartetul Dave Brubeck, Richard Oschanitzky şi-a ales creaţii instrumentale de Bach sau a scris invenţiuni în stilul acestuia pentru pian, saxofon alto, contrabas şi baterie. Ideea lui originală a constat în reproducerea frazei bachiene cu accentele schimbate, potrivite pulsului ritmic specific jazz-ului, care este swing-ul. Astfel s-a născut un alt tip de dinamism. Melodiei de factură bachiană (originală sau compusă de Oschanitzky) i-au fost inoculate formule de cânt tipic jazzistice, rezultatul sonor-muzical fiind o combinaţie uimitoare, ireproşabilă, fermecătoare. Se pot da ca exemplu Gavota din Suita în re minor, Invenţiunea pe motivul B.A.C.H pentru cvartet de jazz, Aria din Partita a II-a, pentru voce, pian/orgă, contrabas şi baterie, Aria pentru voce feminină şi orchestră de coarde, prelucrările unor creaţii de Gluck sau Vivaldi pentru două voci feminine şi grup vocal de acompaniament.

(Va urma)

Concert simfonic la Opera Națională București

Carmen MANEA

Simina Croitoru

Sub genericul *Romantismul între virtuozitate şi mesaj*, în 16 aprilie 2014, la Opera Națională bucureşteană a avut loc un eveniment artistic deosebit. Orchestra instituției, condusă de maestrul Ovidiu Bălan a prezentat publicului un program alcătuit din două lucrări valoroase aparținând repertoriului simfonic - *Concertul nr. 1 în re major, opus 6* de Niccolo Paganini şi *Poemul simfonic "Don Quijote"* de Richard Strauss -, realizate în colaborare cu solişti de marcă ai muzicii româneşti actuale: violoncelistul Marin Cazacu, violonista Simina Croitoru şi violistul Carol Mai-Antal. Prezența orchestrei pe scenă a însemnat un plus de responsabilitate față de actul artistic, dar şi oportunitatea evidențierii unor calități individuale şi de ansamblu. Fascinați de frumusețea şi bogăția semantică a muzicii romantice, spectatorii au avut ocazia să participe la un eveniment de înaltă ținută artistică. În prezentarea programului, muzicologul Cătălin Sava, a oferit detalii interesante despre lucrările interpretate, menite să faciliteze înțelegerea mai nuanțată a trăsăturilor stilistice şi estetice ale acestora. În anul care marchează aniversarea a 150 de ani de la naşterea compozitorului Richard Strauss, a fost prezentat unul dintre celebrele sale poeme simfonice.

Programul a debutat cu *Concertul nr. 1 în re major, opus 6* de Niccolo Paganini, în care orchestra Operei, dirijată de maestrul Ovidiu Bălan a avut-o ca solistă pe violonista Simina Croitoru, un nume consacrat printre interpreții tinerei generații. La cei 24 de ani ai săi, aceasta deține un palmares impresionant de premii la competiții naționale şi internaționale de prestigiu, remarcându-se şi prin numeroasele prezențe pe scene de concert din țară şi din străinătate. Studentă la master la clasa prof. univ. dr. Gabriel Croitoru, apreciata violonistă colaborează cu ansambluri de marcă precum Orchestra Națională Radio, Orchestra Națională de Tineret, Camerata Regală, cu orchestre Filarmonice din provincie etc. În concertul de Paganini, solista a făcut dovada excelentelor sale abilități instrumentale, dar şi a temperamentului său muzical viguros şi original. Interpretarea ei a vizat în egală măsură realizarea dezinvoltă a pasajelor de virtuozitate, cât şi evidențierea nobleței expresive a partiturii. Aceia care abordează creațiile lui Paganini, trebuie să dea dovadă nu doar de stăpânirea secretelor artei violonistice, ci şi de mult entuziasm, de elan şi spontaneitate. În prima mişcare a concertului, *Allegro maestoso*, Simina Croitoru a dezvăluit un evantai bogat de procedee tehnice şi a evocat stări sufleteşti diverse, contrastante. Violonista s-a remarcat prin manieră energică şi aplombul cu care a prezentat tema întâi *con forza*, prin siguranța cu care

a parcurs pasajele de virtuozitate, precum şi prin măiestria cu care a realizat metamorfoza subtilă către lirism (care prefigurează apariția temei a doua). În elaborarea acestei mişcări, compozitorul pare să fi fost influențat de muzica de operă; intervenția orchestrei care anunță parcă "intrarea în scenă" a unui nou personaj, pregăteşte intonarea temei lirice de către solist, în stilul improvizatoric al recitativului. Depăşind dificultățile inerente ale partiturii, Simina Croitoru şi-a concentrat atenția asupra reliefării cantabilității şi forței expresive a muzicii. În mişcarea a doua, *Adagio espressivo*, solista a evocat cu sensibilitate tristețea şi profunzimea muzicii. Ea a fost susținută permanent de orchestra coordonată cu atenție şi măiestrie de experimentatul dirijor Ovidiu Bălan. Discursul muzical ce îmbină gravitatea şi contemplarea, a fost realizat cu multă subtilitate şi fantezie de artiştii de le scenă; ei au evocat un caleidoscop de imagini muzicale diverse, situat între poezie, lirism generos şi tensiune (care a atins în anumite momente accente dramatice). Finalul, *Allegro spirituoso*, elaborat în formă de rondo a readus atmosfera optimistă, plină de vervă şi elan sentimental. Compozitorul a imaginat o feerie în care personajele şi întâmplările cunosc metamorfoze spectaculoase. Calitatea prestației violonistice s-a făcut simțită în momentele de strălucire şi impetuozitate, dar şi în temele senine de serenadă, redate cu noblețe cuceritoare. Versiunea interpretativă scânteietoare, plină ce culoare şi prospețime a fascinat publicul care i-a aplaudat cu entuziasm pe protagonişti. La bis, Simina Croitoru a interpretat cu dezinvoltură *Recitativ şi Scherzo* de Fritz Kreisler, lucrare remarcabilă prin bogăția semnificațiilor, prin umor rafinat şi vivacitate.

În partea a doua a programului a fost prezentat *Poemul simfonic "Don Quijote"* de Richard Strauss, lucrare de anvergură, impresionantă nu doar prin dificultatea şi complexitatea instrumentală, ci mai ales prin profunzimea expresivă şi semantică. De la primele sunete am perceput valoarea interpreților şi capacitatea lor de a întruchipa personaje şi întâmplări excepționale. Sub bagheta inspirată a maestrului Ovidiu Bălan, violoncelistul Marin Cazacu, violistul Carol Mai-Antal şi orchestra au reuşit să readucă la viață faptele eroice şi peripețiile personajelor din romanul lui Cervantes, aşa cum au fost evocate muzical de Richard Strauss. Elaborată sub formă de temă cu variațiuni, lucrarea

Marin Cazacu

dezvăluie calitățile specifice ale ilustrului reprezentant al romantismului târziu german: inventivitatea melodică, noutatea limbajului armonic (cu disonanțe şi cromatisme de o mare intensitate poetică), imprevizibilul ritmic, libertatea cu care autorul abordează orchestrația. Un discurs muzical dens leagă cursul acțiunii sonore între orchestră şi solişti, între muzică şi povestea cu multiplele semnificații filozofice pe care aceasta le evocă. În interpretarea dificilei partituri, maestrul Marin Cazacu s-a identificat cu eroul. Domnia sa a înțeles ca personajul pe care îl evocă nu îi reprezintă doar pe scriitorul Cervantes şi pe compozitorul Strauss, ci constituie un simbol etern: omul. Pe parcursul desfăşurării acțiunii muzicale, publicul a perceput în admirabila interpretare a lui Marin Cazacu – care a sugerat original metamorfozele personajului de la umor şi sarcasm, la liric şi tragic -, drama adâncă a omului animat de idealuri înalte, care refuză să accepte convențiile şi constrângerile epocii în care trăieşte. De la o variațiune la alta, Marin Cazacu a redat cu măiestrie şi creativitate originalele fațete ale personajului; arta instrumentală s-a împletit armonios cu capacitatea de a transmite emoții puternice, de a face din fiecare temă, un model expresiv unic, integrat într-o poveste exemplară. Interpretând rolul lui *Don Quijote*, maestrul Cazacu a dezvăluit personalitatea muzicală proprie, înzestrată cu o viziune umanistă originală, bazată pe conceptele de armonie, echilibru şi frumos. Am remarcat de asemenea prestația de înalt nivel artistic a violistului Carol Mai-Antal, cel care a interpretat cu sensibilitate şi fantezie personajul *Sancho Panza*. Succesul de care s-a bucurat poemul lui R. Strauss s-a datorat fără îndoială coordonării impecabile realizate de dirijorul Ovidiu Bălan. Domnia sa a reuşit să construiască întregul, nu din fragmente disparate, ci dintr-o înlănțuire continuă şi coerentă, utilizând o dinamică bogată şi originală, cu contraste de timbre şi nuanțe, cu o diversitate impresionantă de imagini muzicale şi stări sufleteşti rapid traversate şi consumate, cu o paletă de trăiri exprimată într-o manieră unitară, convingătoare.

Concertul de pe scena Operei a fost o reuşită incontestabilă: dacă muzica lui Paganini a evocat optimismul şi generozitatea, poemul lui Strauss a constituit un omagiu adus valorilor perene ale umanității. O operă genială ca *Don Quijote* rămâne permanent cu numeroase valențe deschise spre orice etapă a istoriei, spre oamenii de ieri, de azi şi de mâine.

Cutia Pandorei

Loredana BALTAZAR

Sunt deja o obişnuită a „degustărilor” de aliaje inter-artistice în mod special a celor care alătură muzica *live* filmelor „mute”, printre cele vizionate numărându-se câteva pelicule de referință, capodopere cinematografice, dar şi alcătuiri filmice cu încărcătură simbolică şi sensuri metaforice, majoritatea de apartenență expresionistă: comedia fantastică *avant la lettre* ***Die Puppe/ Păpuşa*** (1919) regizată de Ernst Lubitsch, clasicul *horror* ***Nosferatu-Simfonia groazei*** (1922), drama *horror* ***Faust*** (1926) şi docuficțiunea ***Tabu*** (1931) realizate de F.W. Murnau, ficțiunile experimentale cu nuanțe suprarealiste ***The Life and Death of 9413: A Hollywood Extra*** (1927) – regizori Robert Florey & Slavko Vorkapich, ***The Love of Zero*** (1928) - regizori Robert Florey & William Cameron Menzies şi ***The Telltale Heart*** (1928) în regia lui Leon Chamroy (după Edgar Allan Poe) inspirate din deja celebrul ***Cabinet al doctorului Caligari*** (1920) semnat de Robert Wiene, -ul lui (1927) – considerat a fi primul

Dominik Schuster

lungmetraj SF din istoria cinematografiei, apoi un alt *horror* clasic - ***Prăbuşirea casei Usher*** (1928), regizat de după adaptarea lui Luis Bunuel, drama western ***The Wind*** (1928) realizată de Victor Sjöström şi, recent, drama cu substrat psihologic ***Cutia Pandorei*** a lui G.W. Pabst care, în 1929 trasa explicit direcția unei orientări realiste cu inflexiuni romantice.

Depăşind curiozitatea firească a oricărui cinefil, recidiva prezenței la un asemenea tip de evenimente s-a datorat, în mare măsură, interesului pentru noua “interpretare” sonoră a textului filmic, care valorifica imaginea integrând-o într-un ansamblu gestual complex alcătuit din muzica “acompaniatoare” propriu-zisă, inserția rostirii unor fragmente literare ce redimensiona impactul expresiei vizuale şi, nu în cele din urmă, conceperea unui lexic onomatopeic combinat cu zgomote de foley – proiecția subconştientului personajelor deasupra jocului actoricesc, remodelând creativ percepția receptorului (după cum s-a întâmplat în cazul peliculelor “ghidate” de Radu Rădescu, formația Einuea şi actrița Crenguța Hariton, ori de grupul *Foley'Ala*).

Ultimul eveniment de acest gen la care am fost prezentă, programat în luna octombrie pe scena Ateneului Român, şi-a propus să schimbe într-un mod aparte centrul de greutate al relaționării cu publicul, deplasând declarat accentul dinspre zona de interes vizual către primatul receptării auditive. Motorul unei asemenea inițiative s-a numit Goethe-Institut, care a comandat tânărului compozitor Dominik Schuster o partitură pentru orchestră care să îndeplinească rolul unei coloane sonore (varianta inițială a muzicii fiind considerată pierdută) pentru ***Die Buchse der Pandora / Cutia Pandorei***, unul din reperele importante ale cinematografiei germane interbelice. Bazat pe tragedia *Lulu* a lui Franz Wedekind (alcătuită din piesele *Erdgeist / Spiritul pământului* şi *Die Büchse der Pandora / Cutia Pandorei*), filmul şi-a şocat contemporanii prin modernitatea viziunii asupra unei societăți în declin, criticată dur prin abordarea directă a unor teme “de trotuar” precum prostituția, homosexualitatea, dependența de alcool, traficul de carne vie etc. Peste toate aceste ingrediente, Pabst îşi coboară ironic privirea, agrementând parcursul dramatic al poveştii cu situații şi atitudini aparent comice care ascund în subtext eşecul unor personaje din diferite categorii sociale. Responsabilă inconştient de nenorocirile celor din jurul ei, Lulu (întruchipată, cu o senzualitate incredibil de rafinată, de Louise Brooks) devine victima propriei “cutii” malefice, care o va absorbi pe neştiute pentru a-i elibera convivii.

Dacă partitura compusă inițial pentru acest film de către Willy Schmidt-Gentner (unul dintre cei mai prolifici compozitori germani ai acestui gen, în anii ‘30) avea accente operetistice aşa cum se obişnuia pe atunci, Dominik Schuster a ales, în tentativa sa de a colora timbral întreg parcursul acțiunii, să se exprime într-o manieră postmodernă, combinând arsenalul de efecte fonice efectiv ilustrative pentru fiecare cadru filmic cu trasee muzicale sugestive în sine din punct de vedere dramaturgic. Rezultatul acestui tip de gândire componistică s-a materializat într-un demers sonor fluid, cu o evoluție proprie meticulos gradată ce susține imaginea filmului având totodată o personalitate proprie.

Prima audiție absolută a acestei „restituiri muzicale” semnate de Dominik Schuster a fost încredințată Orchestrei Române de Tineret, sub bagheta dirijorului german Stefan Geiger, personalitate artistică familiară atât iubitorilor muzicii noi cât şi auditorilor repertoriului clasic. Înzestrat cu o energie debordantă (absolut necesară pentru a susține tensional întreaga partitură – ce „acompaniază” pelicula pe parcursul celor peste două ore de vizionare), Stefan Geiger a condus ansamblul orchestral cu fermitate şi căldură, punctând atent principalele momente ale acțiunii dramatice, construind punți către culminațiile emoționale, modulând expresiv diferitele atitudini ale personajelor prin arcuiri sensibile ale liniilor melodice; orchestra i-a urmărit intențiile cu fidelitate, funcționând – ideal – ca un singur instrument creator de atmosferă. Fuziunea dintre vizual şi fonic s-a realizat firesc, pe fundalul unui echilibru inteligent între narativitatea discursului cinematografic şi contrapunctările

intervențiilor sonore în care se regăseau, pulsând, trăirile interioare ale personajelor (admirabilă performanța interpretativă a Orchestrei Române de Tineret, formație-pilot metamorfozată în scurt timp într-un veritabil brand de țară al tinerilor artişti autohtoni, din inițiativa maestrului Marin Cazacu).

O valență în plus a acestei ultime premiere româneşti filmic-muzicale este, în mod evident, crearea unei partituri solid structurate după toate regulile genului, care poate fi redată şi ca o suită orchestrală de sine stătătoare, fără a fi tributară vizualității cinematografice – o realizare componistică incontestabilă, pentru care Dominik Schuster merită încă o dată să fie felicitat!

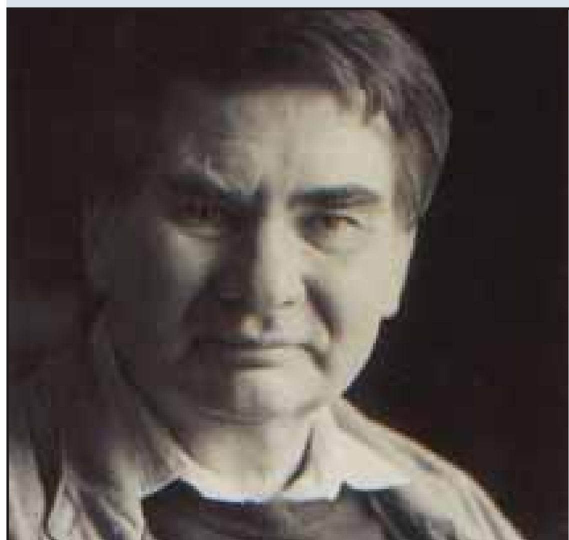
Şi dacă „vinovat” de reuşita acestui eveniment s-a dovedit din nou a fi tandemul dintre film şi muzica *live*, apt să atragă spectatori ai ambelor arte sub cupola Ateneului Român, ar putea prinde contur şi ideea unui festival centrat exclusiv pe acest tip de comuniune artistică ce ar panorama, sub auspicii sonore diferite din punct de vedere stilistic, întreaga istorie a filmului „mut”. Sunt convinsă că ar avea succes!

„EUMENIDELE” (Orestia III) de Aurel Stroe

Lena VIERU CONTA

A fost o surpriză foarte plăcută să aflu ca opera “Eumenidele” de Aurel Stroe este din nou adusă pe scenă, într-un moment când muzica generației “de aur” - Tiberiu Olah, Myriam Marbe, Ştefan Niculescu, Aurel Stroe şi Anatol Vieru – este cantata prea puțin.

Inițiativă de a pune în scena acest spectacol aparține unui grup

entuziast de profesionişti de la Filarmonica Banatul din Timişoara; implicarea, dăruirea acestor oameni în realizarea proiectului merită toată admirația, căci a monta o operă contemporană nu e de loc uşor.

Pregătirea cântăreților, confruntați cu probleme de intonație, de ritm, de pronunție (o parte din spectacol se cântă în greacă), găsirea unor soluții de regie şi scenografie convingătoare stilistic, multiplele sarcini organizatorice solicită capacități, perseverență şi volum de muncă ieşite din comun.

Rezultatul a fost pe măsura aşteptărilor: un spectacol de înaltă ținută. Cântăreții au impresionat prin calitățile vocale şi prin crearea unor personaje memorabile. Cristian Ardelean – Oreste, Cosmina Ivan – Atena şi Nicolae Hațegan - Apollo – au susținut partituri de mare virtuozitate, lăsând şi o impresie vizuală puternică: trei personaje cât se poate de contrastante, puternic individualizate şi totuşi supuse unei conştiințe de ansamblu rămân în amintire cu claritatea figurilor pictate pe vasele greceşti antice.

Eriniile/ Eumenidele - corul antic, concepute de către regizor ca o prezență sobră în mişcări, dar puternică în expresie muzicală au interacționat dramatic cu cei trei protagonişti. Doi corifei au condus acest spectacol: pe scena, inegalabilul saxofonist Daniel Kientzy; în fosa, eficient şi precis - dirijorul Cezar Verlan.

Este greu de imaginat un alt saxofonist susținând această partitură complexă, solicitantă, spectaculoasă. Dincolo de virtuozitate – uluitoare, în cazul lui Kientzy – partitura cere o deşavârşită precizie, concentrare, prezenta de spirit şi nu în ultimul rând prezență scenică. Daniel Kientzy excelează în toate acestea; nu e de mirare că Aurel Stroe i-a dedicat opera.

Dirijorul Cezar Verlan a coordonat cu profesionalism întreaga echipă în aceasta partitură dificilă. Precizia gesturilor, înțelegerea

deplină a spiritului acestei muzici au jucat un rol esențial în coerența ansamblului.

Concepția scenică a lui Vlad Dragomirescu este clară şi totodată bogată în sensuri; tânărul regizor dovedeşte imaginație, cultură şi gust în opțiunile sale. Scenografia Monicăi Stoian merge pe aceeaşi linie de sobrietate demnă. Spectacolul lasă un sentiment de echilibru şi autenticitate: muzica lui Aurel Stroe, puternică, originală, este exaltată de o organizare vizuală a scenei de tip clasic, redusă la esență. Nici o agitație inutilă, nici o afectare nu tulbură desfăşurarea muzicală; totul e coerent şi nobil. Vizualul nu intră în competiție cu ceea ce se aude, ci colaborează, elegant, simplu, cu textul lui Eschil şi muzica lui Stroe.

Întocmirea programului de sală merită şi ea câteva cuvinte de apreciere: textele selectate sunt interesante, vii şi bine alese; reproducerea a două pagini din manuscrisul lui Stroe e o idee excelentă.

Un public avizat şi entuziast a aplaudat îndelung acest spectacol memorabil în Sala de operă a Universității de Muzică din Bucureşti.

In memoriam Ana Pitiş

Carmen MANEA

Există o necesitate profundă de a readuce în orizontul amintirii anumite personalități care ne-au marcat evoluția, aşa cum există în fiecare dintre noi un impuls interior îndreptat spre păstrarea modelelor. Admirația autentică, reală, profund asimilatoare şi gratitudinea sinceră pe care o datorăm unor maeştri cu har, care au contribuit la formarea profesională şi morală a multor generații de muzicieni, constituie sentimente care nu au nimic comun cu clişeele idolatriei sau ale modei. Acestor oameni minunați, adevărați corifei ai culturii muzicale româneşti le datorăm toată recunoştința şi respectul nostru, aceia care am avut privilegiul de a-i cunoaşte şi prețui.

La începutul lunii septembrie, doamna profesoară Ana Pitiş a trecut la cele veşnice. Pentru arta pianistică şi pedagogia contemporană, tristul eveniment semnifică despărțirea de un reprezentant strălucit, care timp de şapte decenii a contribuit în mod exemplar la afirmarea potențialului de sensibilitate, de inteligență şi experiență muzicală românească; înzestrată cu calități de excepție, domnia sa a intrat în dialog cu tradiția națională şi cu valorile pedagogiei şi muzicii universale. Apreciată deopotrivă în postură de pianist concertist, de pedagog şi de teoretician al artei interpretative, profesoara Ana Maria Iulia Pitiş a constituit un model demn de urmat în învățământul preuniversitar şi academic, precum şi în viața cultural-artistică românească.

Activitatea sa prestigioasă în calitate de pedagog a fost marcată de devotamentul față de nobila misiune, de aspirația pentru lucrul finisat, de pasiunea, înțelegerea, discernământul şi risipa de energie în vederea atingerii unor obiective importante. În lucrările teoretice elaborate de distinsa muziciană, în orice expresie gândită şi scrisă, se oglindeşte acel ansamblu de frumusețe, de demnitate, de profesionalism, de elegantă acuratețe, ce conferea prestanță şi distincție persoanei sale; cărțile valoroase pe care le-a scris, reprezintă contribuții de marcă în cadrul pedagogiei şi artei pianistice româneşti, dar şi o modalitate proprie de integrare în ambianța ideilor şi creațiilor durabile din perimetrul cultural universal.

Continuatoare a tradiției şcolii pianistice a Constanței Erbiceanu, profesoara Ana Pitiş s-a clădit pe sine, neobosită, de-a lungul anilor, până la o împlinire care a însemnat pentru toți cei care au cunoscut-o, stimat-o şi admirat-o, un reper profesional şi uman demn de urmat. Elevii şi studenții care au beneficiat de îndrumarea sa, au apreciat măiestria, pasiunea şi dăruirea aceleia care şi-a îndeplinit în mod exemplar misiunea de pedagog şi educator. Prin întreaga sa existență, doamna Pitis a ilustrat în mod strălucit dictonul lui Hegel, după care *„omul nu este altceva decât şirul faptelor sale*”.

Numărul impresionant de muzicieni actuali care îi datorează formarea profesională stă mărturie pentru aportul inestimabil în cadrul pedagogiei şi al artei interpretative. Printre foştii elevi ai doamnei Pitiş menționăm câteva nume de pianişti şi pedagogi, care de-a lungul vremii au avut (sau desfăşoară în prezent) o carieră notabilă în țară precum Victoria Ştefănescu, Marieta Leonte, Cristea Zalu, Liliana Rădulescu, Florina Cozighian, Alexandru Dumitrescu, Mihai Ungureanu, Verona Maier, Livia Teodorescu-Ciocănea, Liliana Iacobescu, Georgeta Stoleriu, Luminița Berariu şi numeroşi profesori care activează în învățământul preuniversitar. Alți discipoli s-au bucurat de succese pe scenele de concert şi în conservatoarele din străinătate: Eugen Ciceu, Albert Gutmann, Dan Atanasiu, Alexandru Preda, Mirabela Dina, Aurelia von Hoven, Matei Varga, Bogdan Dulu.

Prezența ilustrei profesoare se remarca prin distincție şi frumusețe; trăsăturile feței, atitudinea elegantă, armonia gesturilor sale, calmul şi simțul măsurii, seninătatea gândirii, care pendula între exigență şi bunătate, toate acestea caracterizau o personalitate echilibrată, de înaltă ținută morală.

Ființa sa spirituală, împlinită în numeroase sensuri, a îngemănat claritatea gândului logic, pasiunea pentru simetria formei şi sensibilitatea nuanțată. Se afla la confluența puterii spontane, creatoare, cu o cerebralitate mereu trează şi vigilentă. De-a lungul întregii vieți a studiat permanent, a căutat să-şi îmbogăţească experiența profesională prin acumulări teoretice în domeniul pedagogiei şi artei pianistice,

Înalta conştiință a determinat-o să aleagă cu discernământ, în toate ocaziile varianta pozitivă, să meargă neabătută în sensul progresului. De aceea, poate că a renunțat la cariera de interpret, în favoarea formării tinerelor generații de muzicieni. Pentru discipolii săi şi pentru toți cei care au cunoscut-o, rămâne un exemplu luminos de pedagog şi de muzician generos, cu o neabătută atitudine umanistă, cu un remarcabil simț al echității, cu o conştiință a obiectivității necesare, cu un desăvârşit tact în soluționarea problemelor. Doamna Pitiş a întruchipat intelectualul umanist şi pedagogul prin excelență; nevoia de armonie, de echilibru, de plenitudine izvora dintr-un stil de viață marcat de generozitate şi modestie.

Arta şi umanitatea au conferit activității sale prodigioase -

desfăşurată în diferite direcții - un caracter unitar. În numeroasele sale lucrări, ca trăsătură generală, se remarcă efortul de a conferi cercetării calitate, actualitate, credibilitate şi soliditate ştiințifică. Posesoare a unei experiențe pedagogice vaste, a unui pronunțat simț al frumosului, al măsurii şi al armoniei, doamna Pitiş a elaborat în colaborare cu Ioana Minei ***Tratatul de artă pianistică*** (1979) şi ***Teoria comportamentului pianistic*** (1997), în care a abordat tematica într-o manieră novatoare, interdisciplinară, oferind un suport teoretic extrem de util în egală măsură pentru pedagogi şi interpreți. Profesorul universitar Dinu Ciocan aprecia *Tratatul de artă pianistică* drept o lucrare „reprezentativă pentru nivelul internațional atins de şcoala pianistică românească", iar maestrul Valentin Gheorghiu ca pe „un prețios aport în clarificarea unor probleme fundamentale ale creației artistice şi metodologiei predării instrumentului".

Doamna Pitiş a lăsat un tezaur inestimabil de cultură şi experiență profesională; va rămâne în memoria celor care au cunoscut-o şi cu care a colaborat un exemplu de generozitate şi de pasiune pentru nobila profesie. Modelul său va fi dus mai departe de foştii elevi şi studenți, care au devenit pedagogi apreciați la rândul lor.

Eminenta profesoară se încadra în categoria celor cu „viziune metafizică" (menționată de Lucian Blaga în *Trilogia culturii*), pentru care, "a fi" înseamnă a participa la absolut, adică la fondul ultim al lumii. Absolutul este deplin în afara timpului, deasupra oricărei limitări şi relativități. Trecerea în eternitate a doamnei Pitiş a marcat o eroică despărțire, dar şi o eroică renaştere, „un cântec care ne pregăteşte să înțelegem", cum spunea Goethe despre un poem de-al său. Sentimentele de recunoştință şi admirație față de personalitatea sa se condensează într-o înnoire transfigurată. Discipolii, colaboratorii şi toți cei care au admirat-o, vor duce mai departe, cu forțe sporite, aspirațiile domniei sale îndreptate către armonie, ordine şi frumos. Pentru că operele de valoare, ca şi faptele exemplare nu dispar prin moartea autorului lor şi continuă să existe mereu, „*per ora virum*". aşa cu menționează un epitaf antic.

În memoria *discului*

Viorel COSMA

Casa de discuri *Electrecord* ne face un cadou artistic în această *toamnă muzicală enesciană* (nu cu mult timp în urmă s-a încheiat "Concursul internațional de pian George Enescu" de la Bucureşti), prin editarea celor două discuri *Şerbescu*. Am avut bucuria să le admir în direct, pe viu, atât pe mama, cât şi pe fiica, în concerte publice. Silvia Şerbescu, cu maestrul Gogu Georgescu la Ateneul Român, mi-a rămas în amintire cu momentul singular *Variațiuni simfonice* de César Franck nu le-a depăşit nimeni de la noi din 1945! Ca istoric însă, nu am să uit că Silvia Şerbescu a făcut parte din şcoala profesoarei Constanța Erbiceanu, care astăzi nu mai există - din păcate – la *Conservatorul* din Bucureşti. Ascultându-l în Finală pe rusul Ilya Rashkovsky, care a obținut Premiul al II-lea cu dificilul *Concert nr. 3* pentru pian şi orchestră, mi-am amintit ce noblețe avea Silvia Şerbescu in *Concertul nr. 2* de acelaşi Serghei Rachmaninov, ce lecție de stil ne-a lăsat marea noastră interpretă.

Discul al doilea al Lianei Şerbescu este un document sonor inedit, de rezonanță universală. *Booklet*-ul muzicologic al pianistei autoare, ne-a relevat un cercetător de o rară rigoare ştiințifică în descoperirea şi selectarea unor pagini muzicale de referință. Pentru prima oară răsună în România, muzica compozitorilor Elisabeth Jacquel de la Guerre (secolele al XVII-lea- al XVIII-lea) şi Maria Teresa d'Agnesi (secolul al XVIII-lea), fiindcă Liana Şerbescu are meritul de a le fi popularizat creația în întreaga lume. Pe Fanny Mendelssohn, sora marelui compozitor Felix Mendelssohn Bartholdy, autoare a peste 450 de opusuri, *a impus*-o în lumea profesioniştilor, scoțând-o din apăsătoarea poziție de "pianistă/concertistă de salon duminical- familial" . Grijuliul tată al celor doi copii-compozitori, Abraham Mendelssohn, îi scria în stilul social al epocii germane din 1820: " Pentru Felix Mendelssohn, pate fi o *profesie*, dar pentru tine trebuie să rămână doar o *podoabă*, nicidecum fondul existenței şi activității tale" Iată că Liana Şerbescu i-a schimbat statutul discriminator al femeii din secolele al XVIII-lea- al XIX-lea. Bine a procedat autoarea studiului de aproape douăzeci de pagini (bilingv), când a reprodus - în culori - portretele *tuturor* femeilor-compozitoare, semn convingător al valorii acestor personalități.

Liana nu s-a mulțumit numai cu imprimarea pe disc a câtorva piese reprezentative, ci a tipărit unele ediții critice cu partiturile cele mai importante, a *conferențiat* simpozioane de muzicologie, a *cântat* pe multe meridiane ale lumii muzica acestor compozitoare, reuşind să devină o ambasadoare artistică a acestor femei-creatoare. Pentru Clara Schumann, de pildă, şi-a cucerit o notorietate aparte, unanim apreciată pe scară mondială. Iată cum, o idee originală a Lianei Şerbescu, a impus de fapt, pianistica românească în pragul secolului al XXI-lea, pentru care trebuie să-i fim recunoscători.

Un concert special

Florian LUNGU

Sub genericul **„Celebrations Of The Spirit”**, s-a materializat în perioada 17 – 19 septembrie a. c. proiectul reunind două concerte, la Braşov şi în capitală, organizate de către **„Green Hours Itinerant”** reprezentat de **Voicu Rădescu**, plus un masterclass teoretic şi practic sub egida **Asociației „Star Education”**, evenimente sprijinite generos de **Ambasada Statelor Unite ale Americii** la Bucureşti. Au evoluat pe podium, drept capete de afiş ale proiectului, mult apreciata noastră vocalistă de talie internațională **Teodora Enache – Aisha** şi notoriul basist american **Benny Rietveld**, în fruntea propriului cvintet instrumental.

Mă voi referi în rândurile ce urmează la concertul derulat în sala Teatrului Național Bucureşti în seara de 19 septembrie. Cei doi protagonişti au intenționat dar şi-au propus să şi dovedească odată în plus disponibilitatea artei sunetelor de a exceda granițele, de a unifica în chip benefic spiritele de pretutindeni grație limbajul ei universal.

Având la activ douăzeci de ani de carieră scenică în țări de dincoace şi dincolo de ocean, **Teodora Enache** a apărut fie şi numai în ultimii doi ani în capitală, alături de notorii instrumentişti de jazz de peste hotare precum ghitaristul american **Stanley Jordan** (N.B. – să menționăm invitarea tandemului **Enache - Jordan** la ediția din 4 – 8 noiembrie a Festivalului de Jazz de la Lugano, pe genericul acestuia figurând nume de marcă precum cântăreața **Dianne Reeves**, saxofonistul **Bill Evans**, pianistul **Michel Camilo**), contrabasistul suedez **Lars Danielsson**, bateristul francez **Xavier Desandre Navarre,** ca să nu mai vorbim de conlucrările anterioare cu muzicieni străini de talia lui **Curtis Fuller, Les Paul, Ricardo Scale, Darius Brubeck, Guido Manusardi, Burton Greene, Gyarfas Istvan, Berkes Bolasz, Theodosii Spassov** şi alții. Deopotrivă semnificative sunt de amintit colaborările vocalistei cu jazzman-i români de prestigiu – între ei, la loc de frunte muzicianul **Johnny Răducanu** căruia apreciata noastră interpretă îi datorează în notabilă măsură formarea sa ca artistă profesionistă

Cât îl priveşte pe virtuozul **Benny Rietveld**, el a adus cu sine o vastă experiență interpretativă şi managerială, în calitate de colaborator prin ani al unor **Miles Davis**, **John Lee Hooker**, **Eric Clapton**, actualmente el impunându-se ca basist şi director artistic al celebrului **Carlos Santana**, alături de care a acumulat în palmares nouă premii Grammy şi trei Latin Grammy. Basistul a apărut însoțit de patru mai tineri parteneri, admirabilii **Manu Koch** - claviaturi, **Allen Won** - saxofon alto, **Ren Martin-Doike** - violă şi **Ray Yslas** - percuție (la realizările şi calitățile cărora s-a referit pe larg **Paul Tutungiu** în prezentarea concertului). Fie-ne permis să opinăm că îndeosebi secția ritmică alcătuită din pian-bas-baterie a funcționat impecabil, a vădit un veritabil ***feeling*** şi ***interplay*** de jazz, în timp ce saxofonistul şi violista, în sine instrumentişti redutabili însă provenind din muzica clasică, au avut roluri mai mult coloristice.

Trăsătura primordială a programului oferit numeroşilor melomani prezenți a constituit-o ***diversitatea*** de stiluri şi maniere. Astfel, în deschidere s-a improvizat pe canavaua unui cunoscut standard, „Maiden Voyage” de **Herbie Hancock**, urmat de celebra temă „All Blues” a lui **Miles Davis** (lansată acum 55 de ani în contextul celui mai vândut album discografic de jazz din toate timpurile, „Kind Of Blue”); s-a continuat cu o emoționantă „Doină” tradițională de la **Maria Tănase** citire... apoi, în derulare alte stardarduri, „All Of Me” (**Simons**, **Marks**), „Time After Time” (**Cindy Lauper**, **Rod Heyman**) dar şi două creații originale purtând autograful **Teodorei**, „Gipsy Memories” (co-autor **Benny Rietveld**), „Sînziene”. Le-au urmat o piesă a latino-americanului **Luiz Cortez**, o prelucrare după tema „Sephardic Poem” din folclorul evreiesc (vizionabilă şi pe You Tube) şi o inspirată compoziție a basistului suedez **Lars Danielsson** „Abraham’s Bell”. Dar – fiindcă intervine şi un „dar” – explicitarea titlului acestor consemnări, şi anume faptul că am fost martorii unui ***concert special***, s-a raportat la conceptul interesant, insolit, potrivit căruia fiecărui instrumentist i s-a atribuit pe rând câte un moment al lui, distinct, fie el şi o parte dintr-o sonată pentru violă solo de **Paul Hindemith**! Aşadar, n-a fost doar o suită de piese de grup ci o depănare pigmentată cu notabile contribuții

individuale. ***Per ansamblu***, am asistat la un show plin de vitalitate şi culoare, foarte bine primit de public care i-a aplaudat cu entuziasm pe artişti şl a cerut bis-uri.

Atinsă de aripa maturității ce vine să să-i valorifice muzicalitatea nativă şi autenticul har interpretativ, ea, pasărea măiastră **Teodora Enache**, când sfioasă, când frenetică, întotdeauna dezinvoltă, a strălucit cu deosebire în ***piesele de caracter***, mai ales cele cu iz folcloric. Ea se simte pe scenă ca acasă, posedă argumentul plenar al comunicării cu publicul care înseamnă şi înzestrare de la Cel de Sus dar şi pregătire asiduă. Neîndoielnic charismatică, solista dezvoltă trăiri intense, reuşeşte să convingă, identificându-se expresiv prin fiecare sunet emis. Altfel spus, este acea cântăreață-actriță pe care ne-o dorim cu toții. Felicitări!

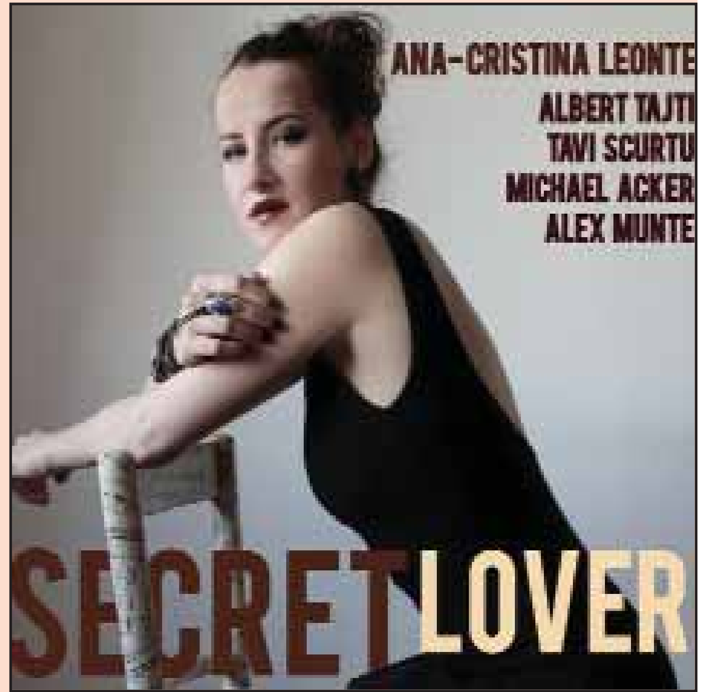
Un disc aparte: Ana-Cristina Leonte

Florian LUNGU

Incontestabil, unul dintre cele mai semnificative albume discografice de jazz apărute în anul de grație 2014 în areal autohton cuprinde zece bijuterii muzicale propuse nouă de **Ana-Cristina Leonte** şi ai săi coechipieri de quintet, sub denominația generică „Secret Lover", album editat de relativ recent înființata casă de discuri „Fiver House Records". Ne referim la înfățişări creativ-interpretative ce recomandă o artistă de o precoce maturitate pentru vârsta sa ce nu a depăşit la această dată un sfert de veac. Modernitatea limbajului, distilările expresive rafinate, cristaline, ingenuitatea seducătoare şi sensibilitatea trăirilor solistei – iată atribute ce ne apar cu atât mai surprinzătoare cu cât este vorba despre un disc de debut. În egală măsură apreciabile se impun contribuțiile celor patru instrumentişti implicați efectiv în demersul interpretativ comun. În aceeaşi ordine de idei se cuvine relevată ținuta componistică a materialului muzical oferit, semnat aproape în totalitate de vocalistă, cu excepția primei piese a CD-ului ce reprezintă o parafrază după un prea frumos cântec popular bucovinean.

Tonurile preponderent lirice, incantatorii, fructificând intens scări modale şi culori timbrale irizate, configurează un climat evocator, uneori narativ, alteori meditativ, marcat de firescul şi sinceritatea necontrafăcute ale exprimării, filtrate de orice afectare. Desigur, cei cinci tineri muzicieni nu se refuză tentației insolitului – grație entuziasmului şi energiilor vârstei, dar incursiunile lor în câmpiile elizee ale imprevizibilului, ale fanteziei creatoare poartă amprenta decenței, ba chiar a unei binevenite eleganțe. Nu lipsesc accentele ludice, subtil insinuate în context...

Să spunem că ***sentimentul melodic*** este, înainte de toate, parametrul de discurs care conferă substanță şi pregnanță muzicii discului. Melopeele se deapănă molcom ori cu mai incisive jerbe de sunete, atît în expunerile temelor propriu-zise, cât mai ales în relevabile improvizații. Pentru configurarea cursivelor efluvii melodice, glasul bine timbrat al talentatei şi multi-premiatei **Ana-Cristina Leonte** se mlădiază suplu în meşteşugite meandre, conturate cu o fervoare neostentativă. La rându-i, saxofonistul **Alex Munte** respectă conduita modală imprimată traiectelor sale

improvizatorice, sesizabile fiind intervențiile din piesele „Secret Lover", „I'll Wait For...", „In The Middle Of Somewhere".

Deopotrivă determinantă se vădeşte a fi ***somptuozitatea vestimentului armonic*** datorată în special pianului. De altfel înzestratul mânuitor al claviaturii **Albert Tajti** – care s-a implicat şi componistic (co-autor al pieselor „3323332", „All Be, Idea") – marchează contribuția cea mai cuprinzătoare alături de protagonista vocală, aportul său cumulând introduceri la majoritatea pieselor discului, episoade probând vocația sa de acompaniator ca şi solo-uri inspirate precum cele din secvențele intitulate „Sora soarelui", „Apus", înainte amintitele „I'll Wait For...", „3323332", „In The Middle Of Somewhere" şi mai ales „All That You Are" – tema epilog detectabilă drept o ipotetică concluzie a discului, totodată un eventual „va urma".

Cât priveşte participarea celor doi instrumentişti de secție ritmică, basistul **Michael Acker** şi bateristul **Tavi Scurtu**,– ambii reprezentativi pentru elita tinerei generații de jazzman-i români – ei s-au păstrat doar în postura de fideli acompaniatori, însă au oferit cu eficiență şi maximă discreție un suport consistent, stabil evoluțiilor celorlalți coechipieri; menționăm totuşi existența unei intervenții solistice de ținută a contrabasistului în piesa „Puține vorbe".

Să conchidem, reiterând în legătură cu albumul **Quintetului Ana-Cristina Leonte** ecuația reuşitei: talentul real + practica asiduă + efortul discernământului = valoare.

Festivalul internațional "Dan Spătaru"

Mai mult ca perfectul

Octavian URSULESCU

Nu mai avem "Cerbul de aur", nici festivalul de la Mamaia, Eurovision-ul nostru e aşa cum e, ca vai de el, aşa că lumina şi speranța ne vin, am mai spus-o, de la doar trei manifestări de gen, cele de la Medgidia (toamna), Brăila (primăvara) şi Amara (vara), singurele care duc mai departe stindardul respectului față de muzica uşoară românească. Deloc întâmplător, toate trei beneficiază de prezența pe scenă a redutabilei orchestre conduse de compozitorul Ionel Tudor, cu instrumentişti de clasă din big-band-ul Radio. Primele două au şi caracter internațional, însă festivalul "Dan Spătaru" de la Medgidia, ajuns, iată, la ediția a IX-a, este special din multe puncte de vedere. Este singurul care cinsteşte, la înalt nivel, memoria unei glorii interpretative, artistul având şi un bust în parcul din fața sălii unde se desfăşoară festivalul. Cum seara şlagărele sale se aud în toată piața, probabil dragul de Dan este fericit că-şi poate reasculta, de pe soclu, cântecele... Vin de atâția ani aici şi o spun sincer, la Medgidia totul este PERFECT: organizare, punctualitate, cazare, masă, afişe, program de sală, ecusoane, stand de carte muzicală şi discuri, recitaluri în care sunt invitate toate marile valori ale genului, un film frumos realizat de Adrian Dedu, juriu competent, parteneri media, un mare merit avându-l tânărul şi pasionatul director de festival Daniel Gheorghe, care colaborează impecabil cu văduva artistului, doamna Sida Spătaru. Ați observat că în nici unul din oraşele foarte mari ale României, inclusiv Bucureşti, nu există concursuri importante de muzică uşoară? De ce? Simplu ca bună ziua: nu-l au pe Daniel şi nici pe minunatul primar Marian Iordache, care l-a cunoscut bine pe Dan Spătaru şi care a înțeles perfect (alătu-rându-şi sponsori puternici şi oameni politici cu dragoste de muzică) că pentru un oraş mai mic câştigul de imagine este uriaş - nici Sanremo, între noi fie vorba, nu este o metropolă! Aşa că un Sanremo al României este Medgidia!

A. Tudor, G. Ortega, I. Tudor, D. Gheorghe, D. Bouroşu

Pentru cei care nu cunosc centrul municipiului Medgidia, să încercăm să "pictăm" ambianța din cele 3 zile ale festivalului internațional de muzică uşoară "Dan Spătaru". La doi paşi de primăria păstorită cu mare dragoste pentru muzică de Marian Iordache (revista noastră a şi premiat manifestarea la care ne referim aici) se află Casa de cultură a sindicatelor "Lucian Grigorescu", gazda ospitalieră a evenimentului, luminată feeric; din

BZN

difuzoare se revarsă şlagărele lui Spătaru, al cărui bust, aşezat pe un soclu înalt, ne priveşte din parcul de peste drum. Pe peretele casei de cultură te întâmpină un panou uriaş (se înţelege, însă, au fost şi afişe, programe de sală absolut excepţionale, fluturaşi, ceea ce explică afluenţa de public), care te îmbie cu toate atracţiile actualei ediţii. Urci pe covorul roşu şi pătrunzi în foyer, unde nu ştii către ce să te îndrepţi mai întâi, standul de carte muzicală (volume consacrate lui Dan Spătaru şi Alexandru Jula) şi CD-uri (BZN) sau spaţiul special amenajat cu însemnele festivalului, unde la scurtă vreme după ce făceai fotografia o primeai gratuit de la firma Momentos! Decor funcţional pe scenă (Virgil Popa, fost la TVR), sunet şi lumini de calitate (Media Rent), deci ce-şi mai poate dori un artist? Păi doar (vis împlinit!) să fie acompaniat de cea mai bună orchestră din ţară, cea condusă de compozitorul Ionel Tudor (pian): Andrei Tudor (claviaturi), Dan Marin Ioniţă (sax, percuţie), Eugen Tegu (bas), Marian Georgescu, Daniel Bouroşu (chitare), Laurenţiu Zmău (baterie), Gilberto Acen

M. Iordache, Sida Spătaru, A. Scarpellino

Torres Ortega (percuţie, Cuba). La repetiţiile de la Bucureşti de sonorizare s-a ocupat solistul Marius Văduva, care şi aici a dat o mână de ajutor la gala foştilor câştigători. Şi dacă mai e ceva pentru care primarul Marian Iordache trebuie felicitat este atragerea unor sponsori puternici, în frunte cu Lafarge, invitarea unor personalităţi (ÎPS Teodosie, Arhiepiscop al Tomisului, senatorul Nicu Moga, deputatul Mihai Lupu) şi implicarea tuturor instituţiilor, dintre care s-a detaşat Poliţia Locală. Organizat de Consiliul local Medgidia, Asociaţia naţională a caselor de cultură ale sindicatelor (jos pălăria în faţa acestor redute care rezistă încă în faţa asaltului sub-culturii, găzduind evenimente de calitate!) şi Casa de cultură “Lucian Grigorescu”, festivalul a ajuns la a IX-a ediţie, a fost transmis în direct de Neptun TV şi a numărat între partenerii media importanţi “Actualitatea muzicală”. Şi a avut un director cum şi-ar dori orice festival din ţară, pe tânărul Daniel Gheorghe, care a oferit şi de această dată o surpriză artistică, cântând în duet cu Adrian Romcescu!

Poate titlul ar fi trebuit să fie “aproape perfectul”, fiindcă tot am găsit câteva mici noduri în papură şi e bine aşa, altminteri organizatorii s-ar fi culcat pe-o ureche! Pentru că urmează să ne ocupăm de palmares, câteva cuvinte despre juriu: a fost prea numeros (11 persoane, când la Amara au fost doar 5 profesionişti de marcă şi totul a fost fără cusur) şi inegal ca nivel al pregătirii muzicale; din Rep. Moldova, de pildă, era suficient remarcabilul artist Pasha Parfeni. Apoi, cum unii membri au diverse simpatii, e de dorit ca nota cea mai mare şi cea mai mică să fie eliminate, pentru că s-a ajuns la situaţia în care doar intervenţia hotărâtă şi oportună a preşedintelui juriului, Voicu Enăchescu, să ducă la conferirea premiului I formidabilei soliste de 17 ani din Rusia, Olga Novikova! Din juriu se cuvine a face parte mai mulţi compozitori membri ai UCMR şi interpreţi de vază, eventual chiar dintre cei invitaţi în recital. Mulţi dintre cântăreţii de peste hotare nu iau în serios piesa românească (italienii vin de ani de zile doar cu “O mie de stele” de Gelu Solomonescu), cu toate acestea organizatorii trebuie să impună juriului să nu mai recomande pentru Gală doar cântecele străine, pentru că în acest an spiritul festivalului, cinstirea lui Spătaru prin şlagărele lui, a fost umbrit, doar doi dintre premiaţi cântând în Gală piese româneşti lansate de acesta! Or tocmai în asta constă rostul unui asemenea concurs, să propunem creaţii autohtone invitaţilor

S. Spătaru, M. Iordache

străini; din acest punct de vedere, Novikova a dat o lecție, cântând într-o limbă română perfectă "Noapte bună, Bucureşti!" de Temistocle Popa, amintindu-ne de laureatul vietnamez de anul trecut.

Gala laureaților a debutat extrem de spectaculos, Daniel Gheorghe dovedind că nu întâmplător a luat parte la câteva manifestări muzicale în străinătate: fiecare finalist a fost însoțit de un copil purtând drapelul țării respective, efectul fiind extrem de spectaculos! Au urmat câteva premii speciale: cel al casei de modă "Lycor" (designerul Liliana Cornilă a fost finalistă a festivalului de la Mamaia pe când se numea Crează!), acordat tinerei de 16 ani Iulia Constandin, precum şi cele ale Asociației pentru promovarea turismului Litoral-Delta Dunării, înmânate de doamna Corina Martin (a promis că anul viitor va sprijini mai serios festivalul, să vedem!) fericiților câştigători ai unor sejururi turistice, aceştia fiind Sebastian Tudor din Roman şi Amato Scarpellino din Italia. Premiul revistei "Actualitatea muzicală" a fost acordat tinerei localnice de 16 ani Elena Zlatov, care a cântat cu siguranță "Fără tine" de Cornel Fugaru şi "Vin' la noi la Medgidia" de Temistocle Popa. Valeria Paşa din Republica Moldova a primit Premiul din partea Cetățeanului de onoare Elena Frâncu, dar, ascultând-o, am regretat absența de neînțeles din palmares a lui Teodor Manciulea (Râmnicu-Sărat, triumfător la Amara!), Alexandru Tărâțeanu (Ucraina) sau a duetului de finețe Theodora Manolache (Iaşi) – Cristian Prăjescu (Roman). Aplaudat şi meritat a fost Premiul "Cornel Fugaru", înmânat de Mirela Fugaru marelui talent Johnny Bădulescu de la Mioveni, 17 ani, care are în palmares trofee cucerite în Elveția, Italia (a cântat alături de AlBano şi I Pooh!), SUA; el a interpretat impecabil "Să cântăm chitara mea" de Temistocle Popa şi "Într-o zi" de Dinu Giurgiu. Premiul Asociației naționale a caselor

Un festival de nota 10

Elena Zlatov - Premiul revistei "A.M."

de cultură ale sindicatelor a fost înmânat de secretarul general al ANCCSR, Ioan Cristea (care face mult pentru cultură în întreaga țară), talentatei studente de 20 de ani Adriana Gavrilă (remarcată în această vară la Amara), care a ştiut să-şi aleagă bine repertoriul, cu creații semnate Cornel Fugaru şi Ionel Tudor. După mențiunea din această primăvară, la "George Grigoriu", la Brăila, şi o alta la Amara (observați că ne referim doar la cele mai puternice, mai serioase festivaluri din țară), elevul de 18 ani din Roman, Sebastian Tudor, a ajuns la Medgidia la un pas de podium, fiind recompensat cu Premiul organizatorilor. Fără a impresiona, bulgarul Nicky Manolov (care s-a mândrit că piesa bulgărească era produsă de faimoasa Lili Ivanova) a intrat în posesia premiului III, în timp ce pe poziția a doua s-a situat tot un solist cu experiență, dar manierist, Thomas Grazioso din Italia. Ar fi fost absolut nedrept ca acesta să-i fi uzurpat premiul I cuceritoarei Olga Novikova din Rusia, elevă de 17 ani la Şcoala de muzică din Turinsk, Ural, al său "Cucu!" devenind leit-motivul festivalului. Această distincție a fost

Johnny Bădulescu

A. Romcescu, D. Gheorghe

înmânată de primarul Marian Iordache, pentru ca la Trofeu dânsul s-o aibă alături pe Sida Spătaru, frumoasa văduvă a artistului. Pe cea mai înaltă poziție s-a situat o cunoştință a publicului local, italianul Amato Scarpellino, care în 2012 a câştigat aici premiul I. Prestația lui ne face să sugerăm menționarea fermă în regulament că a doua piesă din concurs trebuie să fie obligatoriu una ROMÂNEASCĂ lansată de Dan Spătaru, excluzându-se astfel titluri cum ar fi "Drumurile noastre" (versiune a unei melodii sârbeşti) sau "Ştrengarul" (*Un vagabondo come me*, italienească), mai ales că Spătaru a apelat foarte rar la asemenea reluări. Neexistând această precizare, câştigătorul a profitat şi a cântat... două piese italieneşti! Cea de-a doua a fost "Un amore cosi grande", lansată cu multe decenii în urmă de marele Claudio Villa. Simpatic şi simpatizat, Scarpellino a dobândit la actuala ediție un al treilea premiu, cel de Popularitate, stabilit în urma numărării voturilor spectatorilor, depuse în căsuțe amplasate în holul sălii (am sugera însă ca acestea să nu mai fie transparente!). Dincolo de ierarhii, întotdeauna mai mult sau mai puțin subiective (sunt şi "jurații" oameni, nu?), câştigul cel mare rezidă din interpretarea a numeroase creații ale compozitorilor noştri, propaganda pentru muzica uşoară românească

A. Moon, D. Antonică, A. Ignat, M. Scripcaru, A. Dincă

de valoare fiind remarcabilă. Astfel, înafara celor deja amintiţi, s-au mai cântat melodii aparţinând unor Ion Vasilescu, Edmond Deda, Ion Cristinoiu, Alexandru Imre, Jolt Kerestely, George Natsis, Dan Dimitriu, Andrei Tudor, Nicolae Caragia, Mihai Trăistariu, Cristian Creţu, cele mai numeroase titluri aparţinând, se înţelege, lui Temistocle Popa, cel care i-a compus lui Dan Spătaru peste 70 de cântece.

Foarte inspirată a fost, în prima seară, reîntâlnirea cu câţiva dintre câştigătorii ediţiilor precedente, chiar dacă unii dintre ei, gen Dumitrache, au venit fără chef, deşi au fost plătiţi. Este vorba de Iuliana Dumitrache (Trofeu în 2006), Alina Dincă (2007), Alin Văduva (2008), Alin Ignat (2010, ediţia 2009 nu a avut loc), Aliona Munteanu Moon (2011), Marcela Scripcaru (2012), Diana Antonică (2013). Adrian Romcescu, înafara gustatului duet cu Daniel Gheorghe, ne-a reamintit minunata piesă "Merit eu" de Vasile Veselovschi, iar Monica Anghel şi-a pus în valoare vocea de excepţie (nu putea ocoli melodia lui Cornel Fugaru, "Spune-mi", cu care a cucerit nu mai puţin de 11 trofee internaţionale), avându-l ca invitat pe fratele său. Pepe a făcut mare succes cu temperamentul său, dar ne-am fi bucurat să ascultăm şi "Ţărăncuţă, ţărăncuţă", ca un firesc omagiu adus lui Spătaru. La 16 ani de la înfiinţare, formaţia Bere Gratis a trecut în revistă câteva din marile sale succese ("Poveste de oraş", "Ultrafete", "Despre mine şi ea", "O lume nebună", "Ce mişto!", "La tine aş vrea să vin", "Două inimi", "Vino mai aproape", "Pas în doi"), dar în locul momentului rock and roll, foarte lung, am fi preferat să mai ascultăm câteva din frumoasele balade ale grupului şi mai ales un cât de mic omagiu muzical adus lui Spătaru... Greu de înţeles includerea între atâtea nume grele a solistei Xonia, care i-a declarat cu nonşalanţă unei realizatoare de la un post local TV că nu ştie cine a fost Dan Spătaru şi că nu cunoaşte nici un titlu al acestuia! Măcar din curtoazie putea să se uite pe google... Atunci când eşti invitat să susţii un recital la festivalul "George Grigoriu", de pildă, pregăteşti măcar un cântec al acestuia, cel puţin fredonat, iar când vii la "Dan Spătaru" e de bun simţ să faci un cât de mic racord cu bogăţia de cântece lansate de acesta (se poate prevedea chiar în contract). Chiar şi celebrul duet olandez BZN (Jan Keizer, Anny Schilder) a inclus în recital "Drumurile noastre", pe ecran fiind proiectat video-clipul realizat printr-o ingenioasă "colaborare" cu Dan Spătaru şi lansat de Cătălin Măruţă în emisiunea sa de la ProTV. Singurul însă care a făcut la scară mare

M. Anghel

O. Novikova

Orchestra alături de vedete

Pasha Parfeni, D. Gheorghe

Spătaru (gravat şi pe un CD), alte nume care ne vin acum în minte fiind cele ale unor Anastasia Lazariuc, Silvia Dumitrescu, Anca Ţurcaşiu, Adrian Romcescu, George Nicolescu, Anişoara Puică (Rep. Moldova) şi, într-o seară a şlagărului românesc, un recital colectiv, cu câte 3-4 piese fiecare, oferit de Cristian Popescu, Emilia Dițu, Florin Apostol, Dorin Anastasiu, Natalia Guberna, Savoy (Marian Nistor) şi alții, pentru că este un festival de MUZICĂ UŞOARĂ şi acesta se cuvine a fi acest lucru, jos pălăria în fața lui, a fost Aurelian Temişan, care ne-a oferit nu numai cel mai bun recital din festival, dar şi singurul gândit special. Alături de formația sa, Funk Society, Temişan n-a ocolit hit-urile proprii ("Eu nu mai sunt cel de ieri", "Cine oare?"), preluările de la colegii săi Adrian Enache ("Nebun după FeMeI") sau Daniel Iordăchioae ("Mă-ntorc la tine, mare albastră"), l-a evocat pe Gil Dobrică ("Hai acasă!"), dar mai ales a făcut o reverență elegantă în fața lui Dan Spătaru, cântând împreună cu întreaga sală "În rândul patru", "Trecea fanfara militară", "Măicuța mea" şi "Drumurile noastre". Temişan a oferit în felul acesta o lecție de respect pentru numele înscris pe afişul manifestării! Din acest punct de vedere am propune pentru ediția viitoare recitalul lui Fuego consacrat în totalitate lui Dan genul care să se regăsească şi înafară de concurs.

A. Temişan şi Funk Society

Pepe

Ediția a 9-a a Festivalului internațional de muzică uşoară de la Medgidia a confirmat încă o dată poziția de top a acestei manifestări în ierarhia competițiilor de gen din țară. Urmărit pe Internet în întreaga lume (s-au primit mesaje de susținere din SUA, Australia, Brazilia, nemaivorbind de țările Europei!), festivalul "Dan Spătaru" este deja un "brand" cu puternic ecou internațional, cei mai talentați solişti dorind să-şi înscrie în CV un premiu obținut în municipiul dobrogean. De aceea avem toate motivele, cunoscând imaginația şi ambiția organizatorilor, să ne aşteptăm la o strălucită ediție a X-a, anul viitor! (Foto: Adrian Dedu)

Niciodată toamna...

Hortensia PLOCK

...nu fu mai frumoasă, muzical vorbind. Ce-i drept, la Focşani toate anotimpurile sunt “prevăzute” cu evenimente speciale, dar festivalul rodului bogat al toamnei a fost anul acesta fără rival în țară, prin complexitatea şi prin densitatea programului din cele nu mai puțin de 4 zile, timp în care s-au perindat prin Piața Unirii, la invitația preşedintelui C.J. Marian Oprişan şi a lui... Bachus, peste 10.000 de spectatori, în ciuda frigului. Echilibrul între genuri a fost una din cheile atractivității, ca de fiece dată: muzică populară (ansamblul “Țara Vrancei”, Geta Postolache), pop, etno, rock, dance, hip-hop, doar muzica uşoară tradițională lipsind. Foarte inspirată a fost invitarea acordeonistului virtuoz Emy Drăgoi şi a formației sale, cu momente de folclor autentic, dar şi de etno-jazz. Semifinalist la “Românii au talent”, Drăgoi este un adevărat star în Franța şi organizează câteva festivaluri sub egida centrului cultural ce-i poartă

Voltaj

Al Bano

numele. “Provincialii” s-au aflat la ei acasă, reamintindu-ne titlurile de succes lansate în cei 13 ani de la înființare; solistul vocal Ionuț Ungureanu, să nu uităm, a fost pe podium la festivalul de la Mamaia cu melodii semnate de Marius Țeicu, Ionel Tudor, Laurențiu Duță. Şi dacă tot am amintit de Mamaia, cine mai ştie că la 16 ani Elena Gheorghe era finalistă a concursului de Interpretare? A devenit ulterior o vedetă de prim rang, sub “bagheta” producătorului-compozitor Laurențiu Duță, şlagăre cum ar fi “Bună dimineața!”, “Ecou”, “Ochii tăi căprui”, “Disco romancing”, “Te ador”, “Vocea ta”, “Midnight sun”, “Până la stele” fiind reluate în cor de miile de spectatori. Timp de 3 ani ea a fost solista formației Mandinga, din acea perioadă datând piesa distinsă cu un “Disc de aur”, “Soarele meu”. Din acest motiv, melodia a fost reluată a doua zi şi de Mandinga, cu actuala solistă Elena Ionescu. Şi Elena Gheorghe (“Balkan Girls”, 2009), şi Mandinga (“Zaleilah”, 2012) ne-au reprezentat la Eurovision, trupa româno-cubaneză dovedind că nu întâmplător a cântat şi pe scena prestigiosului festival de jazz de la Montreux (Elveția), oferind un show antrenant, pigmentat cu piese cum ar fi “La

Andreea Bălan

vita e bella”, “Viva la fiesta”, “Sufletul zâmbea”, “Doar cu tine”, “Papi Chulo”. Andreea şi Radu Fornea au propus o nouă şi promițătoare titulatură, Super Trooper, dar şi show-ul de mare efect “Etno Stars”, care a reunit pe scenă formațiile Ro-Mania, Etno şi Hora. Like Chocolate este un viabil proiect dance clubbing al lui Florin Nedelcu (Live Artists), care a adus la microfon refrene cunoscute de marele public, cum ar fi “Maria Maria”, “Mr. Celentano”, “Da Bomb”, “TaraBoy”, “Noaptea fetelor”, “Plăceri nevinovate”. Succes total pentru Adrian Sână (Akcent), care a confirmat din plin prezența în topurile din India, Kenya sau... Kârgâstan cu hit-urile “I can’t live without you”, “Angel”, “Kamelia”; din recitalul său n-au lipsit “Ultima vară”, “Dragoste de închiriat”, “Ți-am promis” şi mai ales “Noi simțim la fel”, super-şlagărul anului 2014, alături de Lidia Buble. “Enfant prodige”, cum spun francezii, Andreea Bălan apărea pe micul ecran la 10 ani, iar la 12 avea deja material pentru un prim album! După perioada André, cu 7 albume, multe din ele distinse cu Platină şi Aur, s-a lansat într-o fructuoasă carieră solistică, cu 6 albume până acum, 30 de videoclipuri, musical-uri şi show-uri în regie proprie, premii la concursuri de dans. Pe scena de la Focşani a combinat elemente din “Lecția de dans” şi “Carnaval”, cu zeci de ținute exotice, iar în piață, lumea a dansat cu foc pe ritmurile cântecelor “Prinde-mă, aprinde-mă!”, “Baby, get up and dance”, “Trippin’”, “Lasă-mă papa la mare”, “Like a bunny”, “Te joci cu mine” sau recentei balade “Decor”. Incredibil, dar Voltaj are în componență doi membri din... 1988, Gabi Constantin şi Valeriu Ionescu! Pe parcurs li s-au alăturat Călin Goia (în 1998, după ce Titus Munteanu îi revelase înzestrările la “Şcoala vedetelor”), Oliver Sterian (2002) şi, cel mai recent, Adrian Cristescu, student la UNMB, la Compoziție jazz. Din “distribuția” efervescentă de care aminteam n-au lipsit o altă performeră a noastră la Eurovision, Paula Seling, starurile hip-hop Puya şi Guess Who, formația Fly Project, divele pop-dance Anda Adam şi Lora sau Oana Radu (remarcată la “Vocea României”). Dar de parcă asta n-ar fi fost de ajuns, acest veritabil “Cerb de aur” din Vrancea a adus în fața publicului o formație care a făcut istorie, Saragossa Band, precum şi pe legendarul cântăreț italian Al Bano, alături de orchestra sa. În ciuda temperaturii scăzute, acesta a dat o uimitoare lecție de profesionalism, la care sper că au asistat şi artiştii români din ultima seară a festivalului. Recitalul de clasă de la Focşani a fost pentru Al Bano o repetiție pentru reîntâlnirea cu Romina Power la Sala Palatului din Bucureşti, dar cum acolo mai cântase, emoțiile sale au fost legate de cucerirea în premieră a exigentului şi cunoscătorului public de la Galele Internaționale “Bachus” de la Focşani!

Paula Seling

O nouă stagiune, o nouă identitate vizuală

Seria celor peste 200 de spectacole ale stagiunii 2014-2015 a Operei Comice pentru Copii a fost deschisă în octombrie cu un spectacol extraordinar, susținut de artişti îndrăgiți de toate generațiile. Invitații de onoare au fost compozitorul Marius Țeicu, actorul George Mihăiță, directorul Teatrului de Comedie, şi Alex Andrei Pârvu, câştigătorul Trofeului Mamaia Copiilor 2014. În partea a doua a evenimentului, cei mici s-au întâlnit cu Don Pasquale în celebra operă cu acelaşi nume de Gaetano Donizetti, în regia maestrului Cristian Mihăilescu şi care a avut premiera în acest an, pe 10 martie. Cu această ocazie, instituția şi-a lansat şi noua identitate vizuală.

După cuvântul de bun-venit al directorului general, soprana Felicia Filip, spectactorii cei mici, dar şi cei mari, au cântat împreună cu Marius Țeicu unul dintre cele mai fredonate cântece ale artistului, *"O portocală"*. Seara a continuat cu un moment artistic susținut de George Mihăiță şi un minirecital oferit de talentatul puşti Alex Andrei Pârvu. În a doua parte a evenimentului, publicul a urmărit spectacolul "*Don Pasquale*", în regia maestrului Cristian Mihăilescu. "*Fiecare început de stagiune se aseamănă cu naşterea unui prunc. Am fost martorii naşterii stagiunii 2014-2015 a Operei Comice pentru Copii, un moment care a adus alături de noi mulți prieteni. Asemenea seri sunt făcute pentru a fi petrecute în familie, tocmai de aceea ne-am bucurat să întâmpinăm trei generații dis-tincte de spectatori: copii, părinți şi bunici. Umorul este una dintre cele mai valoroase şi totodată utile trăsături de caracter pe care le dobândim în viață. Vă invit să cultivăm această calitate în fiecare săptămână, la Opera Comică pentru Copii. Pentru că misiunea pe care mi-am asumat-o este aceea de a reuni familiile în sala de spectacol, prin evenimente pentru copii, dar şi ale copiilor*", a declarat în deschiderea evenimentului Felicia Filip.

Marius Țeicu

Multe vedete au ținut să fie prezente alături de copiii lor la acest eveniment: Sanda Ladoşi, Daniel Iordăchioae împreună cu elevii săi de la Academia de Arte Frumoase, dar şi campioanele olimpice la canotaj Viorica Susanu şi Doina Ignat.

În stagiunea 2014 - 2015 la Opera Comica pentru Copii sunt programate patru noi producții: "*Hänsel şi Gretel*", o adaptare după Engelbert Humperdinck (spectacolul a avut deja premiera la începutul lui octombrie), *"Poveste de Crăciun*" (spectacol mozaic),

F. Filip, A. Pârvu

"*Flautul fermecat*" (operă) şi "*Fetița cu chibrituri*" (balet). Vor fi însă reluate şi alte producții de succes precum "*Albă ca Zăpada", "Pygmalion", "O noapte furtunoasă", "Coana Chirița*" (cu Stela Popescu în rolul principal), "*Diamantul şi Gâsca*" ş.a. Opera Comică pentru Copii a reuşit performanța de a câştiga peste 70 de premii naționale şi internaționale la festivalurile de profil. Cu 60 de titluri de operă, operetă, musical şi balet în repertoriu, instituția susține anual peste 200 de reprezentații atât la sediu, cât şi în turneele naționale şi internaționale pe care le desfăşoară.

Fuego, omagiu pentru Jolt Kerestely

După succesul albumului de autor „*Steaua mea*”, ale cărui piese sunt compuse de Jolt Kerestely,

Paul Surugiu – Fuego i-a dedicat maestrului un spectacol în cinstea întregii sale cariere. Evenimentul a avut loc la Teatrul *“Alexandru Davila*” din Piteşti, sala mare devenind neîncăpătoare pentru sutele de spectatori. Fuego a interpretat acompaniat la pian de compozitorul Jolt Kerestely piesele ce fac parte din noul album. Acesta a avut mari emoții, mărturisind că a fost pentru prima oară când a stat efectiv pe o scenă, în cadrul unui spectacol. „*Niciodată n-am scris muzica momentului. Întotdeauna am vrut să compun ceva care va dăinui în timp şi cred că am reuşit”* a declarat Kerestely. „*Sunt fericit că pot fi alături de unul din cei mai mari compozitori pe care i-a dat această țară. Maestre, m-am gândit să vă celebrăm aşa cum se cuvine, pentru că meritați*” - a spus Fuego.

Pe 5 aprilie 2013, cu un an înainte de a fi lansat albumul “*Steaua mea*”, Jolt Kerestely a fost recompensat cu Premiul pentru compoziție la secțiunea de muzică jazz / pop din partea Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, pentru piesele interpretate de Fuego şi incluse în album (versurile aparțin textierei Carmen Aldea Vlad) : *“Anii mei, flori de tei”, “Covor de lacrimi”, “Prințesa mea”, “De câte ori iubesc”.*

Fuego şi invitații săi, printre care s-au numărat Stela Enache şi solişti ai Estradei piteştene (Iulia Pupezescu, Cristina Neacşu, Constantin Nica, Marius Bălan, Iulian Selea), au interpretat şlagărele compuse de Kerestely de-a lungul carierei sale impresionante.

“În acea seară m-am simțit artist, pe deplin” – mărturisea Paul Surugiu. “*La Piteşti, pe scena teatrului de unde am amintiri atât de frumoase, l-am celebrat pe maestrul Kerestely, autorul unora dintre cele mai frumoase piese din muzica uşoară, precum şi cel care mi-a fost sprijin la început de drum. Am lansat şi albumul* <<Steaua mea>>, *colecția de cântece care ne încununează carierele amândurora. Maestrul, profund impresionat, a lăcrimat. Mai mult, a fost premiat de către oficialitățile argeşene. Peste toate, am realizat o seară de excepție închinată lui. O sărbătoare a muzicii româneşti ce va dăinui peste timp, indiferent de vremurile potrivnice în care se află, căci sensibilitatea este nemuritoare. Nea Joly a stat, timp de două ore şi jumătate, pe scenă. Ne-a urmărit pe toți, ne-a vorbit. A fost ca un părinte neobosit, pregătit pentru a lucra în continuare cu fiecare”*.

A fost o seară memorabilă la Teatrul *“Alexandru Davila*” din Piteşti, un regal muzical în care publicul i-a răsplătit pe artişti cu ropote de aplauze, iar maestrului Jolt Kerestely i s-a cântat „*La mulți ani*!”. El a împlinit pe 12 iunie 80 de ani. O cifră rotundă, ca şi cei peste 50 de ani de carieră. şi toate într-un an aniversar care va culmina pe 22 noimbrie cu lansarea cărții biografice “*Jolt Kerestely – O viață pentru cântec*” scrisă de Oana

Georgescu (editura “*Pro Universitaria*”, colecția “*Artele Spectacolului*”), carte ce va fi însoțită de un dublu album.

Pagini de Oana GEORGESCU

Loredana, superstarul

Oana GEORGESCU

“Visul meu este să fac oamenii fericiți și să fiu iubită” – declara cândva Loredana, Superstarul care a reușit să își împlinească încă odată visul cu ocazia celor două spectacole susținute la Sala Palatului (unul suplimentar, organizat la cererea publicului, special pentru spectatorii cu situație financiară precară). Cele două reprezentații ale show-ului “*Reveria*” au fost ca de obicei la înălțime, aşa cum s-a aflat şi Loredana, la propriu, atunci când, din înaltul scenei şi-a făcut apariția suspendată de două corzi elastice, având ca decor un cer înstelat şi luminat de stele şi de lună.

Prezența scenică, talentul debordant, profesionalismul, look-ul şi ținutele de senzație, şlagărele, invitații de marcă, trupa de dans, acrobații, decorurile, scenografia specială au fost atu-urile Loredanei şi ale succesului de casă al noului concept de show, intitulat “*Reveria”* şi care a reuşit să uimească şi să încânte din nou.

Scena a fost de fiecare dată plină cu dansatori, instrumentişti şi cu invitați ai Divei, iar spectacolul completat cu show-uri de lasere, efecte speciale şi lumini, aşa cum rar ți-e dat să vezi chiar şi în străinătate. Trebuie să remarcăm prezența şi acompaniamentul tarafului Loredanei, “*Agurida”,* ale unui excelent backing-vocals, ale trupei de acrobați *“Xtreme”* şi baletului condus de Alexandru Stanciu, ale Corului de Copii “*Nostalgia*”, dar şi ale instrumentiştilor de la Green Ensemble, cu o… dirijoare, pianistă foarte sexy, Simona Strungaru: Sebastian Burneci şi Silviu Groaza (trompetă), Paolo Profeti (saxofon alto), Florian Radu şi Adrian Cojocaru (trombon), Cristi Labus (trombon bas), Monica Calofir (vioara I), Roxana Cioran (vioara a II-a), Monica Goicea (violă), Corina Ciuplea (violoncel) şi Florentina Ciornei (contrabas).

Playlistul, excelent ales, a fost alcătuit atât din cele mai noi melodii ale Loredanei, cât şi din şlagărele care au consacrat-o: *Risipitor, Extravaganza, Haidi/ho, Născută toamna, Zig-zagga, Something, Apa, Aqua di bebe, Aromaroma, Gelozia-i grea, Firicel de floare albastră, Hai nu şi da, Mărioară de la Gorj, Depărtare, Şatra, Cine te crezi?, Nu-mi pasă, Lele.*

Invitații Loredanei au fost unul şi unul: Marius Moga (*Pe barba mea*), Nicu Covaci (*Mica țiganiadă*), Puya (*Suflet de vânzare*), Roman Iagupov de la Zdob şi Zdub (*Moldovenii s-au născut* şi *Dimineața pe răcoare*), Amir Heidarkhodaee (Iran), Corul de Copii “*Nostalgia*” (*Lumea ta* şi *Lucy in the sky with diamonds*) sau Ana Maria Alexie *(Tzuki*).

Firesc, nu au lipsit bisurile, trei la număr, iar Loredana i-a răsplătit pe spectatori cu “*Trandafir de la Moldova”, “Ia de-aici, că n-ai servici”, “O fată singură-n noapte”,* piesa pe care Loredana a cântat-o în premieră la primul său concert de la Sala Palatului, în urmă cu 20 de ani.

“*Visul a început sâmbătă, o dată cu zăpada care s-a revărsat din cer* (pe 25 octombrie a nins abundent în Bucureşti), *schimbând magic decorul, purificându-ne sufletele pentru Reverie. Am visat cu ochii deschişi alături de miile de oameni din sală! Vă mulțumesc că sunteți în viața mea! Va iubesc!*” - a spus la final Loredana, “*Reveria”* noastră, a tuturor. (Foto: Gabi Hirit)

Cu Marius Moga

Răzlețe

Paula CRĂCIUN

Toamna a fost rodnică şi pe tărâmul spectacolelor şi realizărilor muzicale. Primul popas îl facem în studioul din Comarnic al prolificului compozitor de muzică uşoară Marius Cristi Popa, solist şi instrumentist în cadrul cunoscutei formații Alesis, acolo unde se plămădesc câteva albume de calitate, respirând respect pentru tradițiile muzicii uşoare româneşti, cu fior melodic şi versuri ce-ți merg la inimă. Astfel, compozitorul lucrează cu Raoul la un album de autor ce va fi lansat în primăvara anului viitor, ceea ce intenționează să facă şi cu Adrian Daminescu, pentru care a scris deja 3 cântece. Cum autorul este un romantic incurabil, s-a regăsit plenar în piesa "Vino cu mine astă-seară", înregistrată de curând de Gabriel Dorobanțu, ca şi într-o altă compoziție a sa, pe versuri de Romeo Negoiasă, "Pentru iubire", pe care colegii săi de la Alesis, cu minunata voce a Alinei Negoiasă, o cântă cu mult succes în concerte. Pe "şantier" se mai află Marina Voica, Gheorghe Turda (cu o piesă de... muzică populară, fireşte), Ionuț Dulgheriu din Constanța. La melodiile sale versurile sunt semnate de Carmen Aldea Vlad, Rodica Elena Lupu, Romeo Negoiasă, Iurie Palanciuc, Teodor Munteanu, Vasile Ioan Ciutacu. Tot în vremea din urmă Marius Cristi Popa a compus muzica pentru două imnuri, ambele aproape de inima sa. Imnul programului "Comenius", în parteneriat multilateral "Pleased to meet you", la care a luat parte şi Clubul copiilor "Martha Bibescu" din Comarnic, condus de prof. Angela Nasulea, alături de copii din alte 13 țări europene. Benevol a realizat Imnul oraşului Sinaia, pentru că este oraşul în care s-a născut şi a urmat cursurile liceului "Mihai Cantacuzino", nemaivorbind că iubeşte Sinaia şi că este un mare schior! Imnul "Sinaia Forever" îi aparține, muzică şi text, dar a fost supervizat de textierii amintiți anterior, iar "viza" finală i-a aparținut lui Gabriel Dorobanțu, orchestrația şi mix-masterul fiind semnate Cristian Duțu. La partea vocală i-a avut alături pe Maria Ramona Dinu, 26 de ani, voce apreciată pe Valea Prahovei, Sabina Sârbu, 18, elevă la Colegiul național "Nicolae Grigorescu" din Câmpina şi Marius Popescu, 39, chitarist care a inițiat formația "Actual Band", cu care M. C. Popa a efectuat numeroase turnee în țară şi în străinătate. Urcând spre nord, în județul Mureş, se cuvine a aminti un spectacol în care dansul şi ilustrația muzicală au jucat un rol important: preşedintele Federației române de culturism şi fitness, prof. Gabriel Toncean, a organizat acolo "Cupa Federației", unde am descoperit oameni pasionați, cu performanțe internaționale excepționale. Pe parcursul reuniunii, au încântat micuții de la Clubul de dans sportiv "Sebastiano" din Reghin, pregătiți de prof. Raluca Râtea, care au la dispoziție o sală de dans modernă, la "Lex Ally Gym". Multe aplauze din partea unei săli arhipline a cules şi grupul de street-dance "Urban Elements", instruit de Iosif Pall. Al treilea foarte reuşit show la care ne referim în acest grupaj a fost "Romvac 40" (compania este binecunoscută de melomani şi prin implicarea în show-ul muzical de divertisment nr. 1 al TVR, " O dată în viață"), găzduit în mod tradițional de o mare sală din Cernica. Ing. Constantin Chiurciu şi soția sa Viorica (chimist de mare valoare) au "orchestrat" un spectacol captivant, cu imn, concurs karaoke şi mai ales cu numeroase recitaluri muzicale, selecționate cu gust de Tudor Chițu. La înălțime a fost orchestra, din care au făcut parte Romeo Văduva, nai (toți cei de față au fost curioşi să afle cum a fost colaborarea cu faimoasa Céline Dion!), Dragoş Păunescu, acordeon, Victor Buştean, vioară, Ion Nicu Toni, vioară, Manuel Manu, orgă. Alături de aceasta au evoluat Gheorghe Gheorghe, nume important al muzicii teleormănene, Nicoleta Diaconu, surorile Denisa şi Georgiana Grecu, ambele absolvente de Conservator (pian, canto clasic). Electrizant a fost recitalul Marinei Florea, mai dezlănțuită, mai în formă ca oricând, antrenând publicul cu toate marile sale şlagăre, de la Nicolae Kirculescu la Ionel Tudor şi Mihai Alexandru.

Marius Cristi Popa

Marina Florea

Sărbători la Galaţi

Delia PRUNDU

La mijloc de septembrie, Galaţii au găzduit două manifestări majore, care au focalizat din plin atenţia spectatorilor de la Dunăre, mari amatori de artă. A fost în primul rând marea gală de sărbătorire (80 de ani de viaţă, 60 de carieră) a legendei muzicii uşoare româneşti Alexandru Jula. "Ultimul romantic", titlul cărţii

A. Jula, Ioana Sandu

dedicate lui de Oana Georgescu (pe care artistul a dat autografe în pauza spectacolului), a fost cinstit cum se cuvine de teatrul muzical pe care l-a slujit o viaţă, "Nae Leonard", care i-a pus la dispoziţie primitoarea grădină (luată cu asalt de peste 1000 de spectatori!), orchestra dirijată de Nicolae Mantu, baletul, scena dotată cu sunet şi lumini de clasă. Directorul instituţiei, Teodor Niţă (felicitări şi pentru afişul superb, pe care s-a strecurat totuşi o eroare la numele Ioanei Sandu), încântat de uriaşul succes de casă, a fost inspirat, făcându-i o mare surpriză sărbătoritului prin invitarea primarului municipiului, Marius Stan. Iubitor de muzică (să nu uităm că în mandatul său la Galaţi au concertat Julio Iglesias, Sandra, Michael Bolton, Smokie), acesta i-a oferit "Cetăţeanului de onoare" al urbei de la Dunăre "Cheia oraşului" (poate Jula va deschide cu ea poarta magică prin care să ajungă în Galaţi şi artiştii români de vază, nu doar cei străini!), şi o plachetă omagială, fiind invitat să-şi aştearnă autograful în "Cartea de aur" unde au semnat până acum doar câteva celebrităţi de peste hotare. Unul din momentele cele mai emoţionante a fost prilejuit de apariţia pe scenă a primarului meloman al oraşului Zlatna, Silviu Ponoran, venit tocmai din Munţii Apuseni pentru a fi alături de cel care, normal, nu avea cum să-l mai recunoască. De ce? Cu 40 de ani şi mai bine în urmă tatăl acestuia, Valer Ponoran, a fost secretarul muzical al teatrului "Leonard", puştiul care atunci stătea pitit în culise la spectacole fiind actualul primar! Cu această ocazie, i-a lansat oficial lui Jula invitaţia de a susţine un recital şi de a face parte din juriu la tradiţionalul festival de romanţe "Te-aştept pe-acelaşi drum – In memoriam Valer Ponoran", găzduit de Zlatna. Textiera Carmen Aldea Vlad, autoare la rândul ei a unei cărţi despre artist şi semnatară a multora din textele cântecelor mai recente ale acestuia, a dat citire unui text emoţionant. Dar surprizele, gustate de publicul care s-a delectat din plin la reprezentaţia începută la orele 18 şi încheiată la 23, nu s-au oprit aici: fostul director al teatrului, Florin Melinte, a anunţat că gala "Alexandru Jula, ultimul romantic" va fi în viitor spectacol oficial al Fundaţiei "Nae Leonard", pe care o conduce, înmânându-i împreună cu directorul casei de discuri Spiros, Sorin Chelaru, un simbolic "Disc de aur al întregii cariere".

Spectacolul propriu-zis a alăturat tineri, consacraţi şi...veterani. Primii au fost reprezentaţi de Gabriel Lazăr (laureat la toate concursurile mari pe când era copil) şi de Ionuţ Dulgheriu. Acesta din urmă, fost student al lui Dumitru Lupu la facultatea de music-hall a Universităţii "Ovidius", este în prezent redactor la postul de radio "Doina" din Constanţa, care transmite doar muzică românească; amândoi au adus un omagiu lui Dan Spătaru şi compozitorului Temistocle Popa. Consacraţii au fost, fireşte, mai numeroşi: Stela

T. Munteanu, I. Şipoteanu, D. Iordăchioae, Al. Jula, C.A. Vlad, A. Canareica

Enache (a alăturat în recitalul ei compoziţiilor lui Florin Bogardo două recente piese semnate Jolt Kerestely), Ileana Şipoteanu (sensibile creaţii aparţinând lui Dumitru Lupu, între care un gustat duet cu Iordăchioae), Daniel Iordăchioae (care le-a avut alături de el pe două din talentatele sale eleve de la Academia de arte frumoase, pe care o conduce), Alexandra Canareica (care are într-un palmares impresionant Trofeul "Steaua fără nume" şi două premii la festivalul de la Mamaia), Ioana Sandu. Acestea două din urmă ne-au amintit

câteva şlagăre ale autorilor basarabeni, Ioana Sandu revenind la microfon pentru duete de efect cu Jula, pe melodii ale lui Francisc Reiter. În sfârşit, reîntâlnire nostalgică cu două din fostele vedete de altădată ale teatrului "Leonard", Alexandru Jula ţinând să-i aibă lângă el pe afiş, ca pe vremuri, pe Theodor Munteanu şi Valeriu Silion. Despre recitalul sărbătoritului nu putem spune că a fost ca de obicei exemplar, îmbinând tandreţe, umor, şlagăre mai vechi sau mai noi, ridicând sala în picioare. Al doilea eveniment la care mă refeream în deschiderea articolului a fost tradiţionala "Cupă Arcada" la volei, găzduită timp de 3 zile de Sala sporturilor din Galaţi: la rândul lui meloman şi promotor al muzicii de calitate, Spiru Mantu a "asezonat" evenimentul cu momente artistice de calitate: dans sportiv cu micuţii campioni de la clubul "Phoenix", majoretele de la "Black Dance", iar la festivitatea de premiere Maria Crăciun, cu vocea ei remarcabilă, a interpretat "Imnul României".

Duete

Dorin MANEA

ANDRA - LIVIU TEODORESCU. După colaborările cu Marius Moga, What's Up şi Cornel Ilie, Andra lansează un videoclip pentru piesa "Aşa e dragostea", compusă de Marius Moga, interpretată împreună cu Liviu Teodorescu, cunoscut publicului după participarea la emisiunea "Vocea României" şi experienţa din trupa LaLa Band. Noul videoclip, în regia lui Iulian Moga, a fost filmat la studiourile MediaPro din Buftea.

PAVEL STRATAN – CRBL. Single „Toţi avem", iar cei doi artişti au filmat un videoclip care ne face să vorbim cu accent moldovenesc la final. Single-ul este compus în studiourile HaHaHa Production, iar la versuri au contribuit şi Pavel Stratan şi CRBL. Videoclipul este semnat de Black Film şi regizat de CRBL şi Taz Dongo. Accentul moldovenesc al lui Pavel Stratan se îmbină perfect cu mesajul piesei şi ne aduce aminte de celebrul său single "Eu beu".

THEODORA feat PACHA MAN. Piesa "Cu tine pe mine", cu accente reggae, care este însoţită de un videoclip în care o vedem pe artistă în ipostaze inedite. Videoclipul, regizat de iRonic, produs în studiourile DeMoga, este cel de-al doilea single al solistei, după "From Paris with love". Printre shootinguri şi defilări pentru branduri internaţionale, Theodora revine la marea ei pasiune, muzica, şi odată cu participarea la emisiunea Vocea României, interpreta începe colaborarea cu Marius Moga.

BiBi - Ja'Mike. O recentă colaborare muzicală autohtonă lansează o piesă dinamică, "All My People", o adevărată doză de energie şi optimism pusă pe ritmuri de reggae şi pop. Videoclipul care însoţeşte piesa este regizat de Alex Ceauşu. BiBi, Bianca Lixandru, pe numele său

BiBi - Ja'Mike

întreg, o fetiţă de 12 ani este, fără îndoială, una dintre revelaţiile muzicale din România. Ja'Mike, pe numele său adevărat Mihai Farkaş, este un tânăr talentat care s-a remarcat încă de la 16 ani.

Cometele, Olympic 64...

O recentă vizită acasă la Cornel Guriță mi-a prilejuit realizarea unui scurt interviu şi o nostalgică incursiune prin atmosfera pop-rock a anilor '60.

A început liceul la Sf. Sava, dar după ce tatăl (decorat în război), mama şi fratele îi sunt arestați politic în '58 (se vor întoarce după amnistia din '64), este nevoit să se angajeze ucenic strungar şi termină la Gh. Lazăr. După doi ani de şcoală tehnică, reuşeşte la ISE, facultate pe care o termină în '65. În anul 2 este cooptat, întâmplător, ca solist vocal al formației Cometele. Trebuie spus însă că a făcut parte din corul de copii Radio, iar acasă avea pian, vioară, chitară, la care cântau şi părinții (învățători) şi fratele. Formația repeta la el acasă, tot aici asamblându-se stațiile şi chitarele artizanale. Repertoriul era compus numai din „coveruri", auzite la Radio, magnefoton sau discuri (aduse de Feri, băiatul regizorului Francisc Munteanu). În anii '63-'64 Cometele devine o atracție majoră în Capitală, după concertele electrizante susținute la „dans" la Casa Studenților şi Casa V. I. Lenin. Cântă şi la barul Melody,

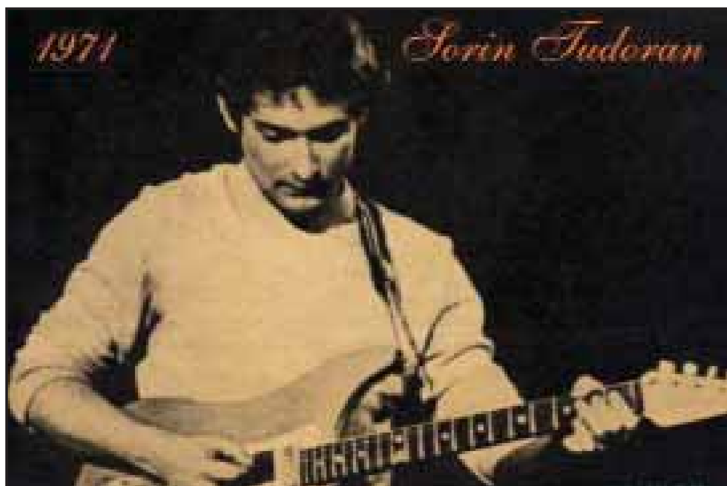

H. Moculescu, C. Gurița, A. Voiculescu

sunt angajați la Teatrul C. Tănase (turnee cu Mircea Crişan) şi apoi la Perla în Mamaia. Aici Cornel trece la Olympic 64, întâi temporar, apoi permanent, formația Cometele desființându-se.

Se orientează spre turism şi pleacă în '74 în Suedia, unde urmează facultatea de profil şi devine partener al firmei care aducea mii de turişti nordici pe litoralul nostru, înființând celebra discotecă Scandinavia din Mamaia. A mai cântat doar 3 ani acolo cu un big band studențesc, apoi părăseşte muzica, iar acum nu mai vrea să revină la această mare pasiune. S-a repatriat, şi-a construit casă şi duce un trai retras alături de soția romância şi copii. Din păcate, nu există înregistrări cu Cometele sau Olympic 64, aşa că doar noi, cei care i-am văzut pe scene, mai putem depune mărturie despre acele momente muzicale...

Despărțiri - Sorin Tudoran

Originar din Râmnicu Vâlcea, începe să cânte de la 4 ani la acordeon şi pian sub îndrumările tatălui său, violonist în orchestra semi-simfonică locală, urmează şcoala de muzică şi continuă studiile la Conservatorul Gheorghe Dima începând cu '66 la Cluj. In '62 începe să cânte la chitară, iar prin anii '69 făcuse deja câteva zeci de amplificatoare performante, imitații de stații Marshall, celebre în epocă în toată țara. Devine unul dintre cei mai buni chitarişti autohtoni din anii '70 - primul mare "hendrixist" român. A fondat în 1968 formația Chromatic Group 3 - Sorin Tudoran, Iuliu Merca - chitară bas şi voce, Dan Igrețiu- baterie, iar apoi Chromatic Group 4 - Sorin Tudoran, Iuliu Merca, Tomy Berețki - flaut şi Puiu Hațeganu - baterie. În mai 1971, la al doilea festival național de muzică pop Club A, alături de Chromatic Group 4, obține premiul întâi la chitară ex-aequo, şi premiul întâi la compoziție cu „Zodia Capricornului", o piesă în patru părți, cu hard rock, blues şi jazz.

După absolvirea Conservatorului, Sorin este repartizat la Râmnicu Vâlcea, iar formația se destramă. Din păcate, imprimările grupului Chromatic, în jur de douăzeci de piese, s-au pierdut. A mai colaborat cu formații ca Mondial, Roşu şi Negru şi a fost în turnee în Cehoslovacia, în Bulgaria, după care, în 1979, a emigrat în Germania, intrând prin sectorul american în Berlinul de Vest. Acolo devine cunoscut sub două pseudonime ca instrumentist, compozitor, producător, inginer de sunet, tehnolog, specialist în captare sonoră.

Revine în țară după 1990 şi, susținut de soția sa, Dorina Rus, are planuri concrete - înființarea unui post de radio, noi înregistrări, dar se stinge din viață pe 21 martie 2014.

Concerte

The Cat Empire - Arenele Romane. Concertul formației australiene de ska jazz i-a avut în deschidere pe Subcarpați, Basska și Blazing Vibez Soundsystem. Show-ul a început cu acordurile piesei Still Young, a continuat cu Prophets, dar nu au lipsit melodii de pe cel mai recent album al lor, Steal The Light. Concertul a marcat prima vizită a formației la București, feedback-ul și atmosfera cucerindu-i definitiv pe cei nouă muzicieni, care au promis să revină în România cât mai curând.

Dream Theater – Romexpo. Supergrup fenomenal format în 1985, debutează în 1989 sub numele care avea să-l consacre. Actuala componență: Petrucci - chitară, Myung - bas, Jordan Rudess - claviaturi, James LaBrie - vocal și Mike Mangini – baterie. Au 12 albume de studio cu 12 milioane de exemplare vândute. În muzica lor sunt sesizabile influențe muzicale din Deep Purple, Emerson Lake and Palmer, Megadeth, Yes, Marillion, adesea grefate pe sofisticate fundaluri simfonice. Costin Grigoraș remarcă „dihotomia forță - relaxare" ca fiind „fundamentul stilistic al grupului Dream Theater". Un concert de ținută.

Hugh Laurie. Actor și cântăreț de origină engleză, interpretul celebrului doctor House, aflat pentru prima dată în România, a umplut Sala Palatului din București. Se afla în turneu de promovare a celui de-al doilea disc - "Didn't It Rain", alături de cei șase componenți ai formației The Copper Bottom Band.

Hugh Laurie

The Cat Empire

Întreg concertul de două ore s-a axat pe cântece foarte vechi, așa că s-a deschis cu "Iko Iko" sau "Let The Good Times Roll" (Laurie - voce și pian) și a continuat cu "Wild Honey", "St. James Infirmary", "Green Green Rocky Road", iar valoroasele vocaliste Sister Jean McClain și Gaby Moreno ne-au oferit "What Kind Of Man Are You". Repertoriul bazat pe blues a inclus și tango-ul argentinian "El Choclo/ Kiss Of Fire". O lecție de arhivistică muzicală, cu rețeta unei seri perfecte: muzică live și umor.

30 Seconds To Mars – Romexpo. Formația s-a prezentat la București fără bateristul Shannon Leto, arestat în Los Angeles pentru că a condus sub influența alcoolului și s-a prezentat în trei: Jared Leto – voce (celebru actor hollywoodian), Tomo Miličević - chitară și Stephen "Stevie" Aiello - bas. Percuția a fost pe "bandă", ceea ce a dat o notă de artificial spectacolului, deși sound-ul a avut o calitate excelentă cu tobe "digitale". Nu au lipsit baloane aruncate în public, baia de confetti colorate, discursurile amuzante ale lui Jared. S-au auzit melodii precum "Hurricane", "R-Evolve", "From Yesterday", "The Kill" și bis-ul "Up in the Air".

Pagini de **Florin-Silviu URSULESCU**

Festivaluri

Dan CHIRIAC

ARTmania Festival – Sibiu. Ediția de anul acesta a festivalului a marcat o serie de schimbări, modificările locațiilor fiind cele mai controversate dintre toate. Scena principală era în Piața Mare, unde se crea o atmosferă benefică unui festival. Însă, la cea de a IX -a ediție, a fost mutată în hala unei foste fabrici de la periferie (Complexul Balanța) - Vampire's Den. Este drept, au existat cinema, magazin de cărți, loc de personalizat tricoul, spațiu tattoo. În prima din cele două zile au evoluat formațiile autohtone de black metal Prohod şi Hathor, Wartime - Bulgaria, Diary of Dreams, germanii Eluveitie (au promovat noul album „Origins") şi Rage, românii An Theos. În cea de a doua zi au evoluat Quantiq şi Tiarra - underground românesc, grecii de la Shattered Hope, Râul Doamnei - italieni iubitori de mituri istorice româneşti, Equilibrium - germani, iar după doi ani Therion a revenit în România cu soprana Sandra Laureano, în final concertând clujenii Hourglass.

Summer Well - Domeniul Ştirbey, Buftea. În prima zi au fost probleme cu transportul în comun şi proasta sonorizare. Au evoluat Prides, Chloe Howl, The 1975 (cea mai călduroasă primire), John Newman şi Bastille (şi-au cântat hiturile "Bad Blood", "Things We Lost In The Fire" şi "Pompeii", creând o atmosferă incendiară pentru o primă prestație în România). A doua zi - Reptile Youth, Tom Odell, Miles Kane (stil anii '70, rock'n'roll), The National - cu indie-rock din Cincinnati şi „headliner" Placebo - un spectacol excelent. Brian Molko, Stefan Olsdal şi Steve Forrest - trei membri principali, alături de Fiona Brice (vioară, clape, percuție, backing vocals, theremin), Bill Lloyd (bas, chitară, clape) şi Nick Gavrilovic (chitară), au oferit cântece cunoscute precum "Every You, Every Me", "For What It's Worth", "Space Monkey".

Placebo

Uciderea unui simbol

Octavian URSULESCU

Da, îmi asum responsabilitatea afirmației: demolarea Teatrului de vară din Mamaia este o crimă! O crimă împotriva culturii româneşti, a istoriei muzicii, a filmului (aici au avut loc zeci de ediții ale Festivalului național al filmului), a divertismentului estival în general. Mamaia este cea mai cunoscută stațiune a litoralului nostru, cea mai vizitată, la toate manifestările artistice veneau în număr mare şi constănțenii, nu numai turiştii. Îmi aduc aminte că în anii '90 solicitările erau atât de mari încât se jucau în paralel spectacole şi la grădina-cinemtograf "Albatros", probabil Primăria din Constanța consideră că ajunge această incintă, dacă o mai exista şi nu o fi fost şi ea lăsată deliberat în paragină. Da, DELIBERAT, după o tactică verificată cu mult succes în Capitală: se lasă clădirile vechi, frumoase, singurele care mai amintesc de "micul Paris", să se năruie timp de 25 de ani, după care, vai, nu se mai poate face nimic, trebuie să le demolăm şi să ridicăm în locul lor nişte monştri hidoşi de beton! În articolul său din revista "Taifasuri", marea actriță Stela Popescu (care a mai trecut prin asta, când s-a demolat, printr-o condamnabilă decizie a ministrului Culturii de atunci, Andrei Pleşu îmi pare, faimoasa grădină "Boema"...) povesteşte ce sentimente dureroase au încercat-o pe 26 august, când a urcat pentru ultima oară pe scena teatrului, în locul căruia bănuieşte că se va ridica un... mall. Chiar aşa, Primăria din Constanța a decis că la Mamaia nu mai e nevoie de o sală de spectacol, considerând că în stațiune vin doar milionari care beau şampanie Moët în cluburi, aşteptând costisitoarele carnavaluri. Oare, însă, aşa cum grădina Boema a fost desființată de Ministerul Culturii, fără ca Primăria Capitalei să se opună, la Mamaia n-ar putea fi invers? Fiindcă Teatrul de vară din Mamaia a fost inaugurat în 1963 cu ocazia primei ediții a Festivalului de muzică uşoară românească, organizat de Uniunea compozitorilor şi muzicologilor, Ministerul turismului (exista şi un premiu al O.N.T. Litoral), Consiliul culturii. Chiar şi Ministerul sporturilor, cum s-o fi chemat pe atunci, acorda un premiu! Când în lume se dau spectacole de operă în arene datând din antichitate, noi demolăm un teatru cu o vârstă de... 51 de ani?! Puțin zugrăvit, cu scaunele deteriorate schimbate, cu o toaletare drastică a cabinelor (pe care o sugeram încă de acum 15 ani), teatrul este absolut utilizabil, fiind o incintă de toată frumusețea. Dar, cum scriam, DELIBERAT nu a fost recondiționat, nu a fost acoperit, pentru ca intemperiile să facă ravagii şi mai marii primăriei să poată veni azi, vărsând lacrimi de crocodil, să-şi pună semnătura pe actul de deces. Pentru cei care nu ştiu, multe din ultimele ediții ale festivalului de la Mamaia s-au ținut

la... Constanța, în grădina "Soveja", nici ea acoperită, pentru ca peste câțiva ani să poată fi şi ea înlocuită cu un mall sau un bloc... Era la un moment dat o lege care stipula că parcurile şi bazele sportive nu pot căpăta altă destinație; trec peste faptul că nu s-a respectat nicidecum (pot să vă dau zeci de exemple de parcuri şi terenuri de sport rase de pe fața pământului de primarii hrăpăreți!), dar nu ar fi normal să se decidă la fel şi în cazul aşezămintelor culturale, tot mai puține şi mai vitregite? Unde vor putea fi programate în viitor concertele (de muzică uşoară, operă, operetă), teatrale, spectacolele de dans, evenimentele speciale la Mamaia? În cluburi, în telegondolă, la carnaval? Asistăm fără reacție (condamnabilă atitudine!) la deciziile scandaloase ale unor oameni pentru care istoria, legenda acestor locuri nu înseamnă absolut nimic. Şi când mă gândesc, ironie a sorții!, că la Festivalul de muzică uşoară de la Mamaia Trofeul era acordat prin votul... consilierilor județeni! Ce mândri erau când veneau pe scenă, ce țanțoşi... Adio, frumosule teatru! Du-te să te întâlneşti, în Raiul culturii româneşti, cu defunctul festival de la Mamaia, pe care au avut grijă să-l îngroape încă de anul trecut!

Mondo pop

M. ANTON

Noul single al artistului francez cu cel mai mare succes actual pe plan mondial, **David Guetta**, este “Lovers On The Sun” - o colaborare cu vocalistul Sam Martin. Lansarea a fost pregătită de cele trei piese de club lansate de Guetta în ultimele luni, colaborări cu Skylar Grey, Showtek şi Kaz James.

David Guetta

Yolanda Be Cool, care lansase “We No Speak Americano”, piesa care a stat în fruntea clasamentelor mondiale, colaborează cu Mayra, o nouă artistă hispanică - “Mama Yo”, continuare a piesei “Mama Mia”, care a ajuns pe locul 1 în US Billboard Dance Chart. “Mama Yo” este un remake al celebrei piese din repertoriul solistei Carmen Miranda, “Mamãe Eu Quero”.

Spada, unul dintre cei mai apreciați DJ şi producători de muzică electronică din Italia, lansează “Feel Like Home” (Red Velvet Dress), cu influențe neo-trance şi deep house. Hosie Neal este cel care a oferit o notă distinctă şi fresh piesei prin intermediul timbrului vocal deosebit.

Unul dintre cei mai cunoscuți muzicieni ai curentului “New Age”, **Yanni Chryssomallis**, este singurul artist care şi-a riscat din banii personali suma de două milioane de dolari pentru a produce show-ul „Yanni – Live at the Acropolis”. Acum, după „Thriller”-ul lui Michael Jackson, „Acropolis” devine cel mai bine vândut videoclip din toate timpurile. Yanni este deținătorul a 35 de discuri de Aur şi Platină.

Olandezii de la **Band Zonder Naam (BZN)**, în traducere „Formația Fără Nume”, au câştigat un disc de platină în Africa de Sud. Au un palmares impresionant - peste 40 de ani de carieră, sute de melodii înregistrate în numeroase limbi, peste 40 de albume vândute în milioane de exemplare: de-a lungul carierei, 30 de albume diferite ale grupului BZN au câştigat discul de platină.

SCORPIONS au lansat un proiect foarte special: DVD-ul “MTV Unplugged - Scorpions Live In Athens”. Klaus Meine, Rudolf Schenker, Matthias Jabs, Pawel Maciwoda şi James Kottak au colaborat pentru acest material cu Mikael Nord Andersson (Suedia). Materialul include pe lângă hiturile arhicunoscute ale trupei şi piese noi dar şi featuringuri cu artişti precum Morten Harket, Cäthe şi Johannes Strate. Este pentru prima dată în istoria seriei MTV Unplugged când înregistrările s-au făcut sub cerul liber.

J Balvin, artistul columbian cunoscut publicului român pentru hit-ul “Tranquila”, a primit Discul de Platină pentru vânzările albumului “La Familia”, înmânat de Ioana Feşnic, Managing Director Universal Music Romania & Bulgaria. J Balvin, pe numele său real José Alvaro Osorio Balvin, s-a născut pe 7 iulie 1985 la Medellin, unde, încă de mic, a fost interesat de muzica rap, reggaeton, champeta şi bachata. Single-ul “Tranquila”, stil reggaeton, are mai mult de 88 milioane de vizualizări pe YouTube.

Christina Perri continuă seria lansărilor de pe cel mai recent album "Head of Heart" cu melodia pop-rock "Burning Gold". Materialul discografic "Head Of Heart" a debutat pe poziția a patra în topul Billboard 200 USA, fiind vândute 40.000 de exemplare în prima săptămână.

Christina Perri

Jason Marz lansează un nou album, mai precis cel de-al cincilea din carieră. Acesta este intitulat “YES!” Primul single extras de pe noul disc se intitulează “Love Someone”.

Aroma latino vine din... Suedia. **John Soul**, artistul cu triplă origine - libaneză, italiană şi poloneză - a lansat un nou single, “Ella Baila”. Scris de artist alături de compozitorul şi producătorul Niklas Pettersson, cel ce se află şi în spatele mega succesului “Chemistry” semnat Velvet.

Femina

Dorin MANEA

LOREDANA a filmat un videoclip pentru piesa "**Risipitor**", un single lansat împreună cu MediaPro Music. Filmările videoclipului au avut loc în Buftea şi au durat 16 ore, în regia lui Dragoş Buliga, cel care şi-a pus semnătura şi pe serialele "Las Fierbinți" şi "O săptămână nebună". Mai mult decât atât, decorul a fost realizat de echipa de scenografi a celor două seriale. Lori a mai lucrat cu acelaşi regizor şi pentru videoclipurile pieselor "Tzuki" şi "Viva Mamaia". Noul videoclip prezintă o luptă între artistă şi alter ego-ul ei masculin, ocazie cu care Loredana a adoptat o atitudine masculină, care o prinde de minune.

CREAM (CLAUDIA PAVEL) a lansat videoclipul piesei *"Double Games*", videoclip ce conține imagini din filmul **"Terapie pentru crimă",** regizor şi scenarist Kiki Vasilescu, în care Claudia are rolul principal. Piesa este compusă şi produsă de chitaristul de la Vunk, Gabriel Maga, şi beneficiază de câteva pasaje interpretate de rapperul american Fat Joe. Întoarsă de curând din America împreună cu băiețelul ei Noah, Cream aşteaptă lansarea filmului în care

Cream

este… ucigaş plătit. Claudia Pavel a studiat actoria în Los Angeles, la Şcoala Dianei Castle, „The Imagined Life", după ce în România a urmat cursurile Facultății de Arte, clasa Virgil Ogăşanu (2003-2007), Universitatea Hyperion. Pentru acest rol interpreta a învățat să tragă cu arbaleta şi cu pistolul, să mânuiască un cuțit, iar cei 3 ani în care a practicat kick boxing i-au fost de mare ajutor.

AMI lansează un videoclip pentru piesa "Playa en Costa Rica", produsă de Adi Colceru, alias David Deejay, în studioul DAV7, iar versurile îi apartin solistei. Filmările pentru noul videoclip au durat peste 24 de ore şi au avut loc la Cazinoul din Constanța, în regia lui Florin Botea, cel care a regizat şi "Otra vez" şi "I promise you".

OTILIA a lansat un videoclip pentru hitul "Billionera". Cu un ritm de

Otilia

reggaeton, cântecul are succes şi în afara României, ocupând primul loc în topurile din Bulgaria Artista şi-a descoperit talentul muzical încă de la 3 ani, iar primul contact cu industria muzicală l-a avut la vârsta de 17 ani. De atunci, Otilia a lansat câteva piese ca "Amor Real", "Dragoste sau nu" sau "On Fire".

DELIA este o artistă care abordează orice stil muzical, ea demonstrând încă o dată acest lucru prin piesa şi videoclipul "Pe aripi de vânt", o colaborare cu Kaira. Videoclipul regizat de echipa Ceva de Vis aduce mai aproape o mică parte din fascinanta lume a circului, o lume în care comicul şi tragicul se îmbină. Piesa este compusă de echipa *Kazibo Music, Alexandru Pelin şi Ovidiu Baciu* (muzică şi text), orchestrație *Alex Antonescu şi Johann Elliot* şi evidențiază într-un pop clasic, antiteza tristețe-fericire, două fațete ale aceleiaşi poveşti de dragoste.

ALEXANDRA UNGUREANU. Pentru că îşi doreşte să promoveze educația muzicală în şcoli, Alexandra a inițiat un proiect care să-i implice şi pe copii, în mod activ. Ea a înregistrat un cover al popularei piese "The Cup Song" aparținând Annei Kendrick, la care a filmat şi un videoclip. Videoclipul, al cărui scenariu şi regie poartă semnătura Mihaelei Andoni, implică peste 100 de elevi care învață la Transylvania College din Cluj, de la ciclul primar şi până la liceu. Copiii, fie că sunt la ore sau în laborator, îşi pregătesc cu grijă paharele de plastic şi reuşesc să o acompanieze pe Alexandra, bătând din palme şi în pahare şi ținând perfect ritmul cântecului.

Tot Alexandra lansează, alături de Nora Denes Symphonical, un videoclip din cadrul proiectului pop-simfonic "Music in pROgress". Campania muzicală este prima de acest fel din România şi îşi propune să spună povestea unor locații turistice rare din țară, cum ar fi Lacul Albastru, un loc unic în Europa. Initiațiva este completată muzical de câteva piese pop, orchestrate într-o manieră simfonică. „Hey, Brother", cover după binecunoscutul hit Avicii, este reorchestrată simplu şi reimplementată sub forma unei călătorii muzicale ale unor prieteni buni, pe plaiuri maramureşene. Grupul de cântăreți călători prin locuri de poveste este format din Alexandra Ungureanu, Nora Deneş – vioară, Florian Rus – chitară, Camelia Crişan – flaut, Sergiu Homone – tamburină, Ioan Pop din Grupul Iza, care doineşte în jurul focului. Videoclipul a fost

Delia

regizat de Paula Onet, în colaborare cu Andrei Toth.

ANDREEA BANICĂ. Single "Acelaşi iubit", compus de Laurențiu Duță, Smiley şi Şerban Cazan, şi un videoclip - o poveste cinematografică de 3 minute - "povestea fără sfârşit" dintre personajul Andreei şi un pilot care-şi trăieşte viața plină de adrenalină. Scenariul scris de către fetele de la Antz este inspirat de povestea de dragoste de neuitat dintre Tom Cruise şi Kelly McGillis, din Top Gun, clipul regizat de Dan Petcan, iar cântecul e parte a unui album pe care solista îl va lansa în această toamnă.

Secvențe ieşene

Daria PRICOP

Puține oraşe din țară se pot mândri, asemeni Iaşilor, cu activitatea muzicală intensă şi cu promovarea talentelor locale. La loc de cinste se situează, aşa cum

mai arătat cu alte ocazii, neobosita familie Simionică, fiindcă, aşa cum se ştie, Cristian, cantautor cu multe şlagăre şi premii la activ, i-a transmis din plin talentul fiicei sale Maria-Sabina. Doar în prag de toamnă aceasta a cântat în nu mai puțin de 5 mari spectacole în aer liber, în Parcul Casei Pogor şi în Parcul expoziției, la un festival de muzică, teatru şi dans organizat de Primărie. Cu această ocazie Sabina a primit Premiul de excelență la secțiunea muzică uşoară, încântând atât cu compoziții ale lui Cristian ("O vară împreună", "Perfectul nu-i atât de simplu", "Seară perfectă"), cât şi cu versiuni ale unor hit-uri internaționale. Aureolată cu 12 premii şi medalii obținute în clasa precedentă, actualmente Sabina este elevă în clasa a IV-a D la Şcoala nr. 22 B. P. Haşdeu, una din cele mai bune din Iaşi, director fiind Ionel Nechifor. Învățătoarea Cristina Solomon o admiră atât pentru performanțele artistice, cât şi pentru cele sportive (Sabina e şi campioană la tenis), nelipsind, laolaltă cu clasa, de la concertele ei. Dar cuplul vedetă Cristian-Sabina nu culege ovații doar în Iaşi, ci este invitat în mod curent la serbările muzicale din județ, cum au fost anul acesta cele de la Bivolari sau Movileni, retransmise în repetate rânduri pe micul ecran de Tele Moldova şi Prima TV Iaşi. În această toamnă cei doi au fost din nou capete de afiş la "Zilele Iaşilor", Primăria municipiului amenajând o scenă profesionistă pe Esplanada Oancea, în cartierul Tătăraşi. În sfârşit, la ediția a V-a a puternicului festival internațional (8 țări participante) "Volare" de Târgu-Neamț, despre care vom relata separat, Sergiu Gabriel Indolean din Cluj-Napoca a ales melodia "Rock-ul, numai el", muzică şi versuri Cristian Simionică, reuşind să obțină o mențiune la categoria 12-14 ani, în ciuda unei concurențe acerbe.

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE UNIUNEA COMPOZITORLOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Şef de producție: Costin ASLAM

Semnează în acest număr:
Loredana BALTAZAR, Viorel COSMA, Oana GEORGESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Mirela MERCEAN-ȚÂRC, Florin-Silviu URSULESCU, Alex VASILIU, Lena VIERU CONTA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL
TEL: 021-410.64.88 ISSN: 1220-742x